

GEORGE SILVIU

JUCĂRII

GEORGE SILVIU

JUCĂRII

Lucrări ale autorului
apărute la Editura Meridiane:

- *Poezii*, 1994
- *Păcală*, 1994
- *Salba fermecată*, 1996

AMPLA GEORGE SILVIU

JUCĂRII

versuri pentru copii

* * * *

Prefată de
SIMION BĂRBULESCU

EDITURA MERIDIANE
BUCUREȘTI, 1998

COPERTA: CRISTINA PASSIMA

LUCĂRI

pentru copii

Președinte de
SIMION BĂRBULESCU

Lucrare publicată cu sprijinul
financiar al fiicelor autorului,
LUMIOARA BILLIÈRE-GEORGE și
IOANA GEORGE-MACKER

Toate drepturile asupra prezentei ediții
sunt rezervate Editurii Meridiane

ISBN 973-33-0328-3

GEORGE SILVIU ȘI LITERATURA PENTRU COPII

I

• Critica literară n-a prea acordat și nu acordă încă prea mare atenție literaturii pentru copii, considerând-o drept un aspect minor al literaturii. Unele referințe întâmplătoare se pot găsi, totuși, în lucrările de critică și istorie literară ale unor – să zicem – Pompiliu Constantinescu, Eugen Lovinescu sau George Călinescu. Mihai Ralea a scris chiar un interesant eseu despre Descoperirea adolescenței, care-și mai păstrează și astăzi actualitatea¹. Tot astfel, în critica literară, Silviu Iosifescu are meritul de a fi abordat această problemă, într-un studiu: Literatura pentru copii, apreciată drept „unul dintre sectoarele mai delicate și mai pretențioase din câte cunoaște literatura”². Alți critici, precum Ov. S. Crohmălniceanu, S. Damian, Ilie Stanciu etc. au abordat și ei acest domeniu al literaturii, din perspectiva: fie a rolului educativ, fie a conflictului, a tradiției sau a specificului în literatura pentru copii. Este evident că o asemenea literatură are un rol deosebit în formarea multilaterală a tinerelor generații, fapt pentru care scriitorul pentru cei mici trebuie să fie cu adevărat un poet, dar și un educator și nu mai puțin un bun cunoscător al sufletelor copiilor... Urmărirea evoluției acestui gen de literatură este plină de învățăminte, modul de interpretare variind de la o perioadă la alta și – desigur – de la un creator la altul, chiar când aceștia fac parte din aceeași grupare literară... De fapt, apariția acestui gen de literatură, cum și a unui nou personaj literar – copilul – sunt de dată recentă, corespunzând apariției romantismului, cel care pune bazele literaturii preocupate de prezentarea vieții copilului și a

copilăriei fiind nu altul decât Jean Jacques Rousseau, care – în 1762 – publica romanul pedagogic *Émile*.

• Aș vrea să mai arăt – pe de altă parte – că literatura pentru copii cuprinde un mare număr de opere, dintre care unele fac parte din literatura propriu-zisă, dar care au fost anexate acestui domeniu special al literaturii. Unele dintre acestea, precum: *Alexandria*, *Esopia*, *Halima* etc. au fost preluate din literatura populară scrisă. Altele, ca *Don Quijote de la Mancha*, *Robinson Crusoe*, *Guliver*, *Huckleberry Finn* etc. fac parte dintre capodoperele literaturii universale. Există – în afara acestora – o serie de cărți ce aparțin unor povestitori pentru copii, ca: *Perrault* (Povești), *Collodi* (*Pinocchio*), *Andersen* (Povești), *Lewis Carol* (*Alice în Țara minunilor*), *Frații Grimm* (Povești), iar la noi *Ion Creangă* (cu Povești și Amintiri...) etc. sau unor povestitori populari, precum *Ispirescu*, *Slavici*, *Ion Pop-Reteganul*, *Artur Gorovei*, *N. D. Popescu*, *G. Catană* și mulți alții, ca – de pildă – scriitorii de aventuri (*Jules Verne*, *Walter Scott*, *Conan Doyle*, *F. Cooper*) sau cei de lucrări științifico-fantastice (precum: *Wells*, *Adamov*, *Alexei Tolstoi* ș.a.) care se încadrează foarte bine în sfera largă a literaturii pentru copii. Mai există și un sector al literaturii care zugrăvește chipuri de copii a cărui sferă se întrepătrunde cu literatura pentru copii. Această literatură în care copilul apare ca personaj principal și care zugrăvește aspecte ale copilăriei este de dată mai recentă. Dar acest sector al literaturii pentru copii mai cuprinde și opere literare, în care personajele pot fi oameni maturi sau ființe fantastice, ba chiar și plante, animale sau lucruri (fabulele), dar și opere dramatice...

• În literatura română, dezvoltarea acestui gen de literatură este sincronă începutului secolului al XIX-lea, cu precădere generației de la 1848, fiind conexasă marilor probleme ale epocii... Amintim, astfel, de *Vasile Alecsandri* (cu *Istoria unui galbăn* și a unei parale, din 1844, și *Vasile Porojan*), care oferea contemporanilor aspecte ale realităților amare ale timpului, dezvăluind stări emoționante din viața unor oameni privați de libertate, cu scopul de a le trezi impulsuri spre generozitate și omenie... La rândul său, *Ion*

Ghica surprinde – în Scrisori către V. Alecsandri – copilăria unor scriitori ai epocii, ca Grigore Alexandrescu și Nicolae Bălcescu... Exista în secolul al XIX-lea o nemulțumire generală față de reaua întocmire a lumii, față de prezentul lipsit de glorie și de idealuri, ce-și va afla ecou în operele câtorva dintre scriitorii din acest timp, care pun accent și pe latura educativă a operelor lor. Astfel, evocând modul în care a învățat românește, Costache Negruzzi sublinia – pentru întâiași dată într-o lucrare literară – influența binefăcătoare pe care o exercită o carte adevărată asupra sufletului unui copil...

- Trecând la scriitorii din a doua jumătate a secolului al XIX-lea constatăm aceeași tendință estetic-educativă. Să ne amintim de Ion Creangă care – în Amintiri din copilărie – mărturisește că a scris această carte ca să-l ferească pe cititor de „uricioasa întristare” pe care i-o provoca priveliștea lumii contemporane, motiv pentru care își invita cititorul să se adape din izvoarele nealterate ale omeniei: „Hai mai bine despre copilărie să povestim, căci ea singură este veselă și nevinovată”.

- La Mihai Eminescu, evocarea lirică a copilăriei reprezenta o cucerire modernă. Poetul vedea în copilărie – ca și în natură și iubire – o evaziune dintr-o lume ostilă care-i sporea tristețea și anxietatea. Scriitorii care urmează după Creangă și Eminescu descoperă alte modalități artistice de prezentare a copilului și a copilăriei... Printre aceștia se află: Slavici, Vlahuță și Delavrancea, care se preocupă de prezentarea unor aspecte obiective din viața copilului. Astfel, în Budulea taichii, copilăria e privită ca un miracol: „Așa se petreceau lucrurile pe vremea aceea și vremile erau atunci minunate”... În povestirile lui Vlahuță atenția cititorului era orientată spre problema copiilor orfani, ca-n De-a baba oarba sau a unor aspecte din școala vremii, ca-n Mogâldea. La rândul său, Delavrancea dezvăluie rolul nefast al școlii burgheze, dar și bucuriile nevinovate alături de bunici și de natură (ca-n Domnul Vucea, Bursierul, Irinel, Liniște sau în celebrele Bunicul și Bunica). Este vizibilă – în operele acestor scriitori – o încercare notabilă de pătrundere în viața intimă a copilului...

• La un alt mare clasic – îl avem în vedere pe I.L. Caragiale – se reflectă insolite aspecte ale unei copilării răsfățate, impertinente (ca-n Vizita, Lanțul slăbiciunilor, Bacalaureat, Dascăl prost, Premiul întâi, Un pedagog de școală nouă), dar și situația copiilor săraci (în Cănuță om sucit) sau trudnicia existenței (în Norocul culegătorului).

• Continuând aceeași tradiție, Ion Al. Brătescu-Voinești surprinde „netrebnica întocmire” a lumii, care dezlănțuie dezastre morale în sufletele sensibile ale unor copii (ca-n Nicușor sau Niculăiță Minciună). Constatăm la toți acești scriitori, de care am amintit până acum, aceeași tendință spre rousseau-ism, toți considerând că societatea influențează negativ sufletul copilului...

• Trecând mai departe – la Coșbuc și Iosif – remarcăm propensiunea acestora spre evocarea specificului copilăriei (zburdălnicia, însuflețirea, voioșia, la Coșbuc, în Noapte de vară și Iarna pe uliță), a jocurilor nevinovate, a legăturilor dintre părinți și copii, a micilor necazuri ale acestora (la Șt. O. Iosif, mai ales în Cântece de leagăn). Într-o baladă, Pinte, Iosif realizează imaginea cântărețului ideal și a artei a cărei menire e de a-i transforma pe oameni, a-i înveseli... Prin poezia lor, Coșbuc și Iosif, ca și Eminescu, au contribuit la redimensionarea spirituală a cititorilor...

• După primul război mondial, literatura pentru copii dobândește și alte rezolvări, impuse de transformările ce s-au produs în societate în acest timp, scriitorii din această perioadă (Ion Călugăru, George Mihail Zamfirescu, Panait Istrati ș.a.) fiind impresionați de apăsarea nemiloasă a sărăciei și mizeriei, cu precădere din periferia marilor orașe, insistând asupra unui fenomen caracteristic pentru această perioadă: perversitatea copilăriei, privată de ceea ce-i făcea tot farmecul: inocența, bucuria senină, nevinovată...

• Un loc aparte – în această etapă – îl ocupă operele lui Sadoveanu și Agârbiceanu. Primul observă că granița dintre vis și realitate e aproape inexistentă, lumea ficțiunii având tot atâta consistență ca și cea reală (vezi: Dumbrava minunată, Măria Sa Puiul Pădurii, Nada florilor ș.a.)³. Agârbiceanu, la rândul lui, insistă asupra corelației om-natură (în: Amintiri și Din copilărie)⁴. Prin operele lor,

acești doi mari scriitori au îmbogățit literatura pentru copii cu opere de o neegalată frumusețe artistică...

Pentru o mai completă privire de ansamblu asupra literaturii pentru copii, vom aminti – în continuare – de captivantele opere, la vremea respectivă, ale lui Ionel Teodoreanu: Ulița copilăriei și primul volum din La Medeleni, în care întâlnim chipurile unor copii (Dănuț, Olguța, Monica etc.) proveniți din marea burghezie rurală, a căror vârstă fragedă (cea a „hotarului nestatornic”) e surprinsă cu delicatețe și gingășie.

- O contribuție majoră la dezvoltarea acestui sector al literaturii și-au adus-o Arghezi, Ion Barbu și G. Călinescu. În opera primului sunt întruchipate taine ale nașterii, ale morții, în volume ca Versuri de seară, Mărțișoare și ciclul Copilărești (din vol. 4 de Scrieri) și alte teme, cu un umor grațios și umanizarea divinității, componentă întâlnită și la Blaga, Pillat și Adrian Maniu. Meritul deosebit al lui Arghezi e de a fi reușit să ridice pe cele mai elevate culmi estetice ceea ce G. Călinescu numește „poezia paternității”. La Ion Barbu – caracteristica artistică o constituie ceea ce s-a numit balcanismul barbian (în Selim, După melci), iar la G. Călinescu vocația copilăriei e interpretată ca antipod cețos al maturității împlinite, în poeziile Melodii și La un cocon⁵.

- În sfârșit, după cel de-al doilea război mondial, literatura pentru copii cunoaște o remarcabilă dezvoltare și specializare. Dintre cele mai realizate opere amintim pe cele ale unor Octav Pancu-Iași, Petre Luscalov, Traian Coșovei (Cântec să crească băiatul) cum și pe cele ale unor Nicolae Țațomir (Micul pictor ș.a.), Horia Zilieru, Victor Tulbure, Mircea Sântimbreanu, Constanța Buzea, Marta Bărbulescu (Surâsul copilăriei ș.a.) și, nu în ultimul rând, Nicolae Labiș (celebra Moartea căprioarei ș.a.), dar și veteranii: Demostene Botez, Cezar Petrescu (cu Fram și Neghiniță), Eugen Jebeleanu (Lidice) și Cicerone Teodorescu (Copiii cartierului).

În această succintă enumerare (neexhaustivă) am reținut cu precădere opere ale literaturii pentru copii care s-au remarcat atât prin măiestria artistică, dar și prin valoarea lor educativă inclusă în imagini sensibile...

• Poet ortodoxist cu sensibilitate folclorică, și cu trăire modernă, dar și autor de versuri pentru copii și autor dramatic, excelând în teatru pentru cei mici și în alcătuirea unor compuneri dramatice pentru teatrul de păpuși, George Silviu își înscrie activitatea literară între cele două războaie, dar și după cel de-al doilea război mondial. Ca poet a debutat în anii 1920, publicând în ziare și reviste, apoi, în 1927, cu volumele *Motanul încălțat*, *Ciufulici*, *Verde împărat* și *zmeii*, continuând cu *Jucării*, *Flori și fluturi*, *Paisie Psaltul* spune, *Înfrângeri*, *Notații*, *Brumărel* și *Întâmplări cu tâlc*. Volumele *Poezii* și *Păcală*, postume, au fost publicate în 1994 la Editura Meridiane. Ca autor de versuri pentru copii și compuneri dramatice pentru cei mici, George Silviu are meritul de a fi pus bazele – alături de Adrian Maniu, Victor Ion Popa, George Mihail Zamfirescu ș.a. – unui nou gen de teatru, al cărui inițiator a fost Vasile Alecsandri. Volumul al treilea – *Salba fermecată* – editat de către Editura Meridiane, în 1996, pune la îndemâna lectorului contemporan două mostre notabile ale acestui nou gen de teatru.

• Prima este un basm versificat (o feerie), în trei acte și opt tablouri, intitulat *Salba fermecată* și a fost publicat întâiași dată în 1958 (la Editura tineretului). Intriga o constituie hotărârea unui împărat, în a cărui țară ar dori să domnească „liniște și pace și belșug“, de a-și căsători unica-i fată, Domnița, cu Craiul de la Miază-zi, „cel mai chipeș de pe lume... și vestit printre viteji“. Hotărârea împăratului e subminată de personaje malefice de la Curte, precum și de „marele neom“, Zmeul, care-ar dori s-o mărite pe fiica lui Ocheșița cu Craiul de la Miază-zi, pentru ca astfel din lume să dispară pentru totdeauna dragostea. În acțiunea lui, Zmeul se folosește de tot felul de „piedici și primejdii“... „de neliniști și ispite“, asociindu-și în acest scop și alți reprezentanți ai răului de la Curte, precum Doica-Mare (soața tănuită a Zmeului), Primul sfetnic, Logofătul de obiceiuri; iar din afară – Pădureanca (alter ego al Mumii Pădurii), Știma apelor, Măndrele, Brehnele ș.a. care – dintru început – reușesc să înșele vigilența Împăra-

tului. Perfidele lor planuri vor fi dejucate de câțiva slujitori credincioși ai Împăratului, printre care Frățilă, omul din popor, căruia – mai presus de toate – îi sunt dragi „pământul, codrul, cerul și întreaga fire/Rugul zorilor, izvorul, mierla, cântecul, iubirea,/Tot ce luminează viața și ne-nvăluie făptura“. Alături de acesta, Măscăriciul, ce nu-și scoate cugetul „la mezat“ și care, neputând să-ndure „atâta vicleșug și caiaflăc“, îi denunță pe ispravnicii de la palat („Ăștia ling unde scuipă, ca să scuipe unde-au lins“), fiind pe deplin convins că: „Niciodată n-o să piară dragostea de pe pământ“.

- Cea ce-a două piesă, Chelfăneala, în trei acte și opt tablouri în versuri, este o fabulă dramatizată, o farsă animalieră, a cărei acțiune se petrece în lumea cercului atât de îndrăgită de către copii. Personajul principal este Măgarul... literat, „mîncinos și sclîfosit“, despre care un dresor declară că este: „un măgar spiritual“... „un măgar adevărat, /patruped și urechiat/meloman și literat“. Acesta-i secundat de către Maimuță, intrigantă, scormonitoare de zvonuri, perfidă, invidioasă și care reușește să-l manipuleze pe Măgar, speculându-i înfatuarea și ifosele. Ridicolul acestor personaje este regizat cu lentoare, pentru ca – în ultimul act – Directorul Cercului să dezvăluie spectatorilor „incidentul regretabil, /incidentul provocat/de-un măgar înfumurat/de-un măgar invidios/cu obrazul foarte gros!“ În contrast cu înfatuarea și pretențiile lui nemăsurate, ni se dezvăluie – în final – umilința și mizeria morală a Măgarului literat. Comicul de caracter se îmbină armonios cu cel de situație, întru desfătarea cu precădere a micilor spectatori, dar și a maturilor cu suflete de copil...

- În continuare, aș dori să insist și asupra a ceea ce mi se pare cu adevărat esențial în plan estetic și anume: asupra modalității de construcție a personajelor, mai ales a celor din Salba fermecată. Printre aceste personaje se impune cel ce poartă denumirea emblematică de Măscăriciul, care, alături de Frățilă – întruchipare a lui Făt-Frumos – ilustrează categoria oamenilor liberi, în reprezentarea căreia au excelat mari dramaturgi ai lumii – precum cei ai teatrului antic, elin și latin, iar în timpurile

moderne: Shakespeare și Hugo, ca să restrângem aria acestora numai la acești titani ai literaturii dramatice universale... În tragediile antice, acești oameni sunt grupați în personajul colectiv denumit corul. În teatrul modern, ei sunt întruchipați în personaje care – pe diferite meridiane – poartă denumirea de bufoni, clowni, Nebuni (The clown, the foul) – precum cei ai lui Shakespeare, Hugo sau Molière, de pildă, (des fous), respectiv – bufoni populari, precum Pierrot sau Polichinelle (ultimul corespondent al lui Marcus, al latinilor). În Germania un asemenea personaj este Hans Wurst, în Austria – Casperl, în Olanda – Jean Pickelharing, iar la noi – Păcală etc. Toți aceștia se caracterizează prin aceleași trăsături fundamentale: libertatea de opinie, elevația omenie, cinstea, generozitatea, suprema înțelegere a tot și a toate, spiritul de dreptate, iubirea și respectarea demnității umane, pledoaria pasionată pentru idealurile social-umaniste, precum și încrederea în popor. Aceste personaje – ca și corul antic – reprezintă glasul necruțător al adevărului, spus adesea într-o formă hazlie, (cu umor), altori direct și fără cruțare... Aceste insolite personaje sunt totodată niște interlocutori isteți, comentatori hazlii, critici ai vorbirii pretențioase, dar lipsite de miez... Uneori, asemenea personaje sunt niște năstrușnici (nebuni – dar sublimi!) al căror rol pare a fi doar de a înveseli asistența. În esență sunt niște disimulați înțelepți, lucizi descoperitori ai unor forme noi de expresie – exponenți ai înțelepciunii populare (folclorice). În vorbirea lor abundă zicerile și proverbele, poantele ironice și chiar autoironice puse în serviciul credinței în perfectibilitatea omului și a societății...⁶.

• Meritul artistic al lui George Silviu e de a fi creat în teatrul său un asemenea personaj simbolic și exponențial, Măscăriciul, prin care – după modelul clasicii – să-și poată transmite propriul mesaj umanist. El e prezent – în piesa la care ne referim – de la primul la ultimul act, criticându-i pe oamenii de la Curte și înveselindu-i pe oamenii din popor, spunându-le tot felul de snoave, ghicitori și zicători cu tâlc. Ca și Ion Creangă, el a creat prin acest personaj un reprezentant al umorului românesc (id. est.: hazul de necaz!). Credința intimă a Măscăriciului e că: „Bune – rele,

toate-s date omului ca să le-ndure!“ Și că: „viața-i ca furtuna“... „dacă vrea să te trântască, mai întâi te ridică“. El posedă o perfectă cunoaștere de sine, mărturisind că are „un dram de suflet – cât fărăma de nisip“, pe care – în vremuri de restriște, „în ceasuri grele“ îl pune în slujba binelui și a poporului, fiind convins că: „Niciodată n-o să piară dragostea de pe pământ“. Cu privire la oamenii de Curte, el declară: „Nu mai pot să-ndur atâta vicleșug și caiaflâc!“ (caiaflâc, cuvânt creat de către scriitor din numele cunoscutului personaj biblic Caiafa). El e pentru acțiune în serviciul binelui general: „Apa care nu se mișcă face viermi, Măria Ta!“ îl avertizează pe Împărat. După caracterizarea altui personaj, Frățilă (din aceeași categorie a oamenilor liberi), el – Măscăriciul „nu-și bate gură fără rost“, iar după opinia unui soldat: „Când el spune – spune drept!“ Rostul Măscăriciului e de a-l avertiza pe Împărat cu privire la acțiunea malefică pusă la cale de către Doica-Mare și de Zmeu, de a împiedica nunta Domniței și de a-și mărita fata lor cu Craiul de la Miază-zi: „Dacă se mărită ciurma, dragostea din lume pierde!“ Tot astfel, referindu-se la comportamentul slujitorilor de la Curte, contrapuntează cu umor: „Lingușirea-i ca țambalul – și pustia bate toba!“ În vestejirea suficienței reprezentanților Curții descoperim ecouri din Satiră. Duhului meu de Grigore Alexandrescu... Față de soarta tristă a Împăratului, lesne crezător în lingușitorii de la Curte, și a ficei sale, Domnița, Măscăriciul are profundă înțelegere și compasiune. La rândul lui, Împăratului îi place de Măscărici, fiindcă „toate le zice bine“ și „spune, orișice, de la obraz“. El e convins că: „Răul și nelegiuirea n-au să-nvingă niciodată!“, acceptând spusele Măscăriciului, fiindcă hazul lui „e c-un dram de adevăr“ (cum grano salis – spuneau latinii).

În gura Măscăriciului întâlnim nenumărate sintagme populare, ca la Creangă. De pildă: a da cu băta-n baltă sau a-i face chica topor ș.a. Și tot el: „am pierdut ziua de ieri –/Tocma-n cale lui aiure./Dincolo de nicăieri!“ Are totodată știința de „a-i încuia cu vorba“ pe cei cu puterea, pe reprezentanții răului. Nici aceștia nu se lasă mai prejos,

bârfindu-l în mod josnic pe Măscărici, precum Primul Sfetnic care spune despre el: „Obraznic! Măscărici și caraghios!“ Replica Măscăriciului cu privire la vorbirea curtenilor e hazoasă: „Bun-o fi, de-i lung cârnatul, – însă vorba lungă, ba!“

III

• Ca poet pentru cei mici, George Silviu este un semănătorist-ortodoxist, descinzând din George Coșbuc și Șt. O. Iosif, cu certe propensiuni etico-parenetice al căror rost ar fi de a influența și orienta viața celor mici spre idealuri umane...

Alcătuît din patru secțiuni (Flori și fluturi, Jucării, Fabule și Băieții moșului), volumul Jucării (titlu și al unui volum de Otilia Cazimir) se constituie într-o cuprinzătoare imagine a datinilor, obiceiurilor și tradițiilor, cum și a jocurilor și jucăriilor, care fac parte din universul copilăriei, în care natura înconjurătoare veghează la dezvoltarea firească, rousseau-istă, a copilului...

Poezia liminară a secțiunii „Jucării“ este inspirată de sărbătoarea tradițională a Paștelui, interpretată ca o revelație a deschiderii întregului cosmos, care coboară în suflute „fiori de primăvară“, înlesnind desfacerea trupului de suflet. Într-o altă piesă – inspirată de aceeași mare sărbătoare a Învierii – asistăm la participarea întregii firi la minunea Învierii: „Gâze mici vin să bea rouă,/Strâng aripile-amândouă/Sorb mireasmă: viață nouă /.../ Prin văzduhul cald de soare/Păsărele prind să zboare/Risipind cântarea /.../ Învierea-n valuri line/Cade peste zări“... (De Paști). Într-o altă compunere pastelistică sunt stabilite și niște conexiuni inefabile cu unele pasaje din Tora, aparținătoare ale aceluia genial antecesor al lui Iisus, care a fost Moise, lui Iisus revenindu-i menirea de a înlesni desprinderea „sufletului de lut“...

Unei alte mari sărbători a creștinătății, cea a Nașterii Domnului (Crăciunul) – anticipat de obiceiul colindului Cu steaua – îi sunt dedicate câteva poezii. Este circumscris mai

întâi contextul cosmic: „Geru-i aspru, iarna-i grea/Frig în staule era /.../ Iarna-n streșini prinde salbe/Norii scutură flori albe“. Într-un asemenea context, gândul poetului se îndreaptă spre cei slabi, obidiți, neajutorați și lipsiți de alinare „umili, tăcuți“, dar „cu inimi neprihănite“, în bordeiele cărora poposește Moș Crăciun. Crezul (mesajul) acestei sărbători este „Îndreptar pe căi pierdute/Balsam pe dureri zăcute/Sprijin la sărmani“ (De Crăciun). Deschizându-se cu o compunere poetică dedicată Paștelui, volumul se încheie cu o Poveste de Crăciun, pe motivul bogatului pocăit ce acceptă să-și împartă averile, în urma întâlnirii cu Moș Crăciun (personificare a Creatorului). După sărbătoarea Crăciunului cea a Anului Nou este interpretată la modul idilic, aducător de „pace și belșug“, când „Pretutindeni-i bucurie“, dorința poetului fiind ca „orfanii să nu mai fie/Nici copii săraci“...

- Sărbătorile creștinești sunt indisolubil legate de trecerea timpului, de succesiunea anotimpurilor; astfel, primăvara desăvârșește miracolul renașterii întregii naturi, îmbălsămându-o cu „dulci miresme eteree“. Iată și un mirabil tablou: „În livadă și-n grădină/Parc'a nins cu flori.../Fluturi albi încep să vină/Și în jocuri de lumină/Dansul lor ușor se-mbină,/Cu doinitul, - în surdină,/de privighetori“ (Primăvara). Trecând peste vară, poetul face un salt direct în toamnă, când locul încântării îl ia nostalgia (= jalea), la modul topârcenian: „Vine toamna, şuierând /.../ Vine freamăt trist de ploi“; și tot astfel: „Vine toamna-ntunecată,/Rece vânt a prins să bată, -/Șiruri de cocori/Pleacă triste și grăbite, -/Legănate, aiurite,/Sboară frunze vestejite, -/Și din zări vin, prăvălite,/Valuri mari de nori“...

La rândul ei, iarna este evocată la modul coșhucian: „Au pornit de ieri să cadă/Fulgi de proaspătă zăpadă /.../ Câte-un fulg de geam s-anină/Și copacii în grădină/Sub poveri de nea se-nclină“... „Harnici și vioioși“, copiii trăiesc bucuria oamenilor de zăpadă...

Rețin atenția și momentele zilei, precum dimineța, seara, înnoptarea și noaptea. Iată, de pildă, această notabilă Dimineată pe lac: „Nuferii plutind s-avântă/Cu visarea

lor ne-nfrântă, / Fermecați de cânt“. Seara aduce în prim plan ruga către cel ce este „izvor de bunătate“. După seară urmează înnoptarea, când – „în tăcerea blândă-a serii /.../ ies puzderie de stele“. O Noapte cu stele întinde „văluri albastrii“...

• Într-un asemenea cadru idilic-festiv de natură, ilustrat de notabile fragmente pasteliste, se derulează prima etapă – cea a ființei, la care participă deopotrivă atât cei mici, cât și cei în vârstă. Astfel, în: Lângă leagăn îl reîntâlnim pe moș Ene și lumea îngerilor, veghind asupra micii ființe venite pe lume, stabilind drept punte de comunicare o scară, amintindu-ne de mitica scară a lui Iacov: „Până-n cer se face-o scară, / Îngeri urcă și coboară“, producând o trecere lină din real în imaginar, spre „lumina ce răsfață/până dincolo de viață“...

În această stare edenică, ființa (respectiv: copilul), aparținând unei mirabile lumi fermecate, e încadrată de prezența unor „gâze ce în soare se răsfață“, de fluturi, de păsări și flori „cu miresme dulci“, dar și de prezența unor animale de curte, precum Azorel, Grivei și Pisicuța. Cei mici se delectează ascultându-i pe cei mari (mămica, tăticul, mama-mare), povestind „basmе mici, senine,/cu pitici, cu flori, cu-albine“, spuse cu „vorba-nceată, blândă“... „înflorind simțiri ce-avântă“. Sunt întruchipate și mici scenarii de teatru; nu lipsesc nici jucăriile – respectiv: soldații de plumb, păpușile... Tema cercului este și ea prezentă. Spațiul și timpul ființării se întâlnesc în țara basmelor. O pavază împotriva celor ce „cu gând de tină“ vor să mănjească „orbitoarea lumină“ a copilăriei o constituie credința...

• Discursul poetic din poezia pentru copii a lui George Silviu este de caracter etico-parenetic, axat pe valorile perene izvorâte din datina străbună, generatoare de gânduri curate și priviri senine care-l feresc pe copil de „căi ascunse de pierzare“ de care viața nu duce lipsă. Discursul este cel al autorului omniscient (= moșul), în postura de dascăl (a unui Ménalque sui-generis, autohton!): „Micule, – în astă seară, o să-ți povestesc/de trei stele ce plecară“ ș.a.m.d. Sau: „Dragii moșului nepoți /.../ Eu am multe-n

traista mea/Și cu vorbe, cât de cât, /Ne va trece de urât!“
Sunt presărate în discursul poetic și atenționări cu privire la conexiunile necesare dintre viață și moarte: „Puiule, – să știi că-n lume/Vei găsi poveri, –/Noi trăim pe-un val se spune,/Viața – doar al Morții drum e:/Chin amar și fără nume.../...numai primii ani în lume/Pot fi primăveri!“ (Unui copil cuminte...)

• Ipostaza copilului este pasiv-contemplativă, acestuia plăcându-i s-asculte, să se minuneze și să viseze. Rareori, ca-n Rugă de seară, copilul participă afectiv la comuniunea cu divinitatea, pe care-o imploră să vegheze asupra derulării ei întru ființă, dar și asupra părinților și a celor dragi: „Deopotrivă să iei seama/Și de tata și de mama/Și de frații mei –/Și de toți copiii care/Merg, cuminte, la culcare, –/Că ei toți și mic și mare/Doamne, – sunt ai Tăi!“

O parte a discursului poetic e constituită din fabule, din întâmplări cu tâlc. Morala (povața) fabulelor sale amintește de Krâlov și Grigore Alexandrescu: „Când în patime se scurmă/Tot cei slabi plătesc la urmă“ (Întâmplare cu tâlc). Morala este exprimată și direct, la persoana a doua: „Tu, de vrei să-ți meargă bine/N-asculta de orișicine,/Și – să nu cați pasămite,/Nici câștiguri nemuncite“ (Cocostârcul și vulpea). Uneori, morala se deduce din contextul alegoric (ex.: Măgarul și dulăul). La rândul lor, basmele ne transpun „într-o altă lume mai cuminte“. Aici, un rol deosebit îl are și dialogul dintre personaje (ca-n Băieții moșului unde – în prima parte – asistăm la convorbirea unchiașului cu Dumnezeu și sfântul Petre).

De remarcat că toate aceste modalități sunt subordonate unui țel major – cel al orientării copilului pe un drum drept în viață, morala directă prevalând adesea, nefiind absorbită în imagine. Adevărate reușite realizează autorul în pasteluri, ca – de pildă – în Tragedie după ploaie, din care cităm: „Dintre norii ce-și destramă/Alba zdrențelor maramă/Pe un cer senin, –/Soarele proptit de dealuri/Risipește în prăvaluri/Și-n câmpie valuri-valuri/Auru-i divin“... Reținem și acest citat din Noapte cu stele: „Noaptea – sus, pe cer, întinde/Văluri albastrii, –/Candelele mici le-aprinde“...

• Amplă reconstituire a universului copilăriei în spiritul ideologiei semănătorist-idilice și ortodoxiste, poezia pentru cei mici a lui George Silviu se susține prin participare afectivă credibilă, ceea ce face ca mesajul etic să fie receptat de către cei mici, contribuind la edificarea sufletelor, la orientarea lor pe un drum de lumină, frumusețe și adevăr... Contribuția sa la constituirea literaturii pentru copii, prin lucrările dramatice și poezii, se înscrie în contextul epocii într-un capitol de istorie literară, în succesiunea unor antecesorii ca George Coșbuc și Șt. O. Iosif.

SIMION BĂRBULESCU

Bușteni, mai 1997

1) Vezi: Mihai Ralea: *Valori*, Editura Fundațiilor, București, 1935, p. 148.

2) Silvian Iosifescu: *Oameni și cărți*, București, E. S., 1946, pp. 207-233.

3) Vezi: *Lumea copilăriei și adolescenței în opera lui Sadoveanu*, în volumul nostru: *De la Eminescu la Emil Cioran*, Editura Carminis, Pitești, 1995, pp. 90-93.

4) Vezi: Simion Bărbulescu: *Agârbiceanu despre copil și copilărie*, în *Tribuna*, an. X, nr. 45 (510), din 10 noiembrie 1966.

5) Vezi: Simion Bărbulescu: *Motivul copilăriei în poezia lui Tudor Arghezi*, Ion Barbu și G. Călinescu, în volumul nostru: *Comentarii critice*, Editura pentru literatură, București, 1969, pp. 93-111.

6) Vezi: *Funcția bufonului în teatrul lui Shakespeare și Hugo*, din volumul nostru mai sus menționat, pp. 305-362.

FLORI ȘI FLUTURI

Dragii moșului nepoți
Văd eu că vi-i somn la toți!
Noaptea-i lungă, — iarna grea, —
Eu am multe-n traista mea
Și, cu vorba, cât de cât,
Ne va trece de urât!...

Basmele

Micule, — ți-am spus adese
Basme lungi și ne-nțelese:
Astăzi ți le-am scris!...
Ele-ți împleteau în minte
Altă lume, mai cuminte, —
Feți-frumoși și zâne sfinte
Ce veneau să te alinte
Pe aripi de vis...

Când am fost așa ca tine,
Gând curat, priviri senine,
Trandafiri pe-obraz, —
Nu știam că viața are
Căi ascunse, de pierzare, —
— Ascultam la mama-mare
Și trăiam cu basme-n care
Era soare, — haz!...

Ceas cu ceas, ani lungi de-a rândul
Firul chinului torcându-l,
Inima-mi s-a strâns:
— Un cuvânt deșert: norocul, —
Zbuciumare în tot locul
Rar mă desmorțeam la focul
Ce-mi trezea în suflet jocul
Îngropat și plâns...

Poate că citind aceste
Ți-amîntești de vreo poveste
Plină de avânt:
Sunt într-însa flori și soare,
Fluturi care prind să zboare,
Gingășie-alintătoare,
Viață ademenitoare
Visuri dalbe, cânt...

Ori îți vine tristă-n minte —
Și durerea din cuvinte
Mi-o-nțelegi acum.
Sunt în ele visuri moarte,
Căi de frământări deșarte, —
Flori uscate ca-ntr-o carte, —
Soartă-amară ce desparte
Cine știe cum!...

Mic de-am fost, m-au prins în mreajă
Și au umplut de sfântă vrajă
Anii mei dintâi —
Ele-mi împleteau în minte
Lumi mai bune, mai cuminte,
— Și-mi sunt mai dragi ca-nainte
Că știură să alinte
Obrăjorii tăi...

Păpușica

Păpușică, păpușică
Fată dulce, fată mică,
Cu ochi vii și verzi
Te-a uitat mama-n grădină
Și... dar ce sunt eu de vină
Că m-am dus pe la vecină?
Spune-mi! singură-n grădină
Era să te pierzi?...

Tu-mi esti doar copilă dragă,
Ești nădejdea mea întreagă —
Spune, — nu-i așa?
Nu-ți veghez și zi și noapte?
Dimineța, — pe la șapte
Nu-ți dau eu cafea cu lapte?
După dragoste și fapte
Nu-s măicuța ta?

Știi prea bine, că bomboane
Ca să-ți mai împac din toane
Îți dădeam să guști; —
Te-nroșeai, așa, ca macul
Te dădeai de-a berbeleacul
— Nu voiam să-ți strici stomacul —
— Tu-mi cereai mai mult! ce dracu' !
Nu puteai să muști?

Ca să-ți fac boneta nouă
N-am stricat eu amândouă
Rânduri de ciorapi?
Poate că-ți aduci aminte
— Că ești dulce și cuminte —
Cât de slabă-ai fost 'nainte
Când,— îți mai aduci aminte?
Nu voiai să papi?

Nu mai plânge, — zău, ascultă, —
Că de gălăgie multă
Merge vestea-n sat!...
Cât am fost să văd vecina
A venit tiptil găina —
Te-ai speriat? Ei! Bat-o vina !
Zici că te-a ciupit?... Haina!...
Lasă c-am s-o bat!...

Tu să nu plângi...

(Pe albumul unei fete)

Tu să nu plângi niciodată
Micule, — auzi?
Fruntea ta nevinovată
Gura ta îmbujorată
Să nu știe niciodată
Viața de-i îndurerată
Oamenii de-s cruzi!

Tu să fii mereu senină
Micule, — ascuți?
În a inimei grădină
Cine vine și se-nchină
Se-mblânzește, se-nsenină,
Cum prin dragoste s-alină
Chinul celor mulți!...

Tu să nu plângi niciodată
Micule, — auzi?
Inima-ți nevinovată
— Cât vei fi lipsit de pată -
Să nu știe niciodată
Viața de-i îndurerată
Oamenii de-s cruzi!...

Noapte cu stele...

Noaptea — sus pe cer, întinde
Văluri albăstrie, —
Candelele mici le-aprinde
Și-n tăcerea ce se-ntinde
Întunericul cuprinde
Inimile suferinde,
— Inimi de copii!

...Domnul, — iubitor Părinte,
Șade-n tron de nea —
Și stăpân pe cele sfinte
Cheamă-n rai, ca să-i alinte,
Copilașii... ia aminte:
Dacă unul nu-i cuminte
Domnul plânge: cade-o stea!

Fluturi...

Micule, — ai prins în plasă
Fluturi mititei, —
Flori cu aripi de crăiasă, —
— Fluturi gingași de mătăasă,
Dragi ca zâna ne-nțeleasă,
Din poveste, — și voioasă
Tu te joci cu ei.

Scoți din plasa ta de sfoară
Unul, — care crezi, —
Îl privești ca pe-o comoară
El se zbate, — mai să moară —
Tu, miloasă, într-o doară
Îi dai drumul, și el zboară
Până nu-l mai vezi!...

Doar pe deget argintie
Pulbere-a rămas...
— Micule, — așa-i să fie —
Visuri, — noi clădim o mie
Și din ele, cine știe
Câte zboară — lăsând vie
Rana fără glas?...

De Paști

Primăvară și lumină
Flori și fluturi în grădină, —
Primăvară-n noi!...
Gâze mici vin să bea rouă,
Strâng aripile-amândouă,
Sorb miresme: viață nouă —
Și se duc apoi...

Prin văzduhul cald de soare
Păsărele prind să zboare
Risipind cântări —
Paștile — nădejdea-n bine,
Pacea zilelor senine,
Învierea —'n valuri line
Cade peste zări...

De la scrânciob, gălăgia
Umple valea și câmpia!
Doamne! ce popor!...
S-a strâns satul pe la toacă:
Vor sătenii să petreacă!
Unii stau și alții joacă
Chiuind de zor...

Curge vinul, saltă hora
În avântul tuturor!
Bieții lăutari —

Veseliți de vin și glume
Cântă cântece de lume —
Și-un dor aprig, fără nume,
Crește-n ochii mari...

Doi moșnegi aduși din spate
Tăinuiesc vorbind de toate
Sub copacii-umbroși, —
Dar, privirile viclene
Lunecă pe sub sprâncene
La nepoții care-alene
Ciocnesc ouă roși...

Necazuri, primăvara...

Micule — s-a-ntins verdeața
Peste deal și văi —;
Prin ferestre, dimineața
Îți îmbujorează fața
Și din soare, cu nesaț a
Prins ca să coboare viața,
Caldă, 'n ochii tăi...

Leagănul ți-e casă mică, —
Tu, în adevăr,
Dulce ca o rândunică,
Dintre perne, fără frică
Dai din mâini pentru-o nimică
Gata ca la o adică
Să mă iei de păr...

Supărată și ursuză
— Prea te grozăvești!
Strâmbi din nas, ridici din buză
Și când plângi, — micuță muză,
N-ai decât atâta scuză
Că sunt ude: scutec, bluză, —
Și te necăjești!...

Cercul

Micule, — ții minte oare
Cum te-ai bucurat
Când te-ai dus cu mama-mare
Într-o zi de sărbătoare
Să vezi cercul, despre care
A mers vestea-n sat?....

Un cort mare cât maidanul —
Oamenii străini la chip —
Ai fi stat, să vezi, tot anul:
Câini, maimuțe cu toptanul —
Și pe August-Prost sârmanul,
Mestecând nisip...

Cocoșată, o cămilă,
Cu pași mari și-nceți
S-a-nvârtit, așa, în silă —
Unul spuse: „Ce namilă!”
Pe când ea privea umilă
Lupta de atleți!...

Peste zece cai în goană
— Roibi fermecători —
O fetiță, — o icoană!, —
Ca o stea într-o coroană, —
Călărea... Știi? o cucoană
Plângând, i-a dat flori...

Muzica zorea, nebună...
Pe trapezu-nalt
Măinile și le-mpreună
Doi bărbați... un clopot sună:
Mii de-aplauze răsună
Când coboară-n salt!

Mai veni ră trei maimuțe
Și un câine berc;
Câte-și trele cu căruțe
Cu tichii și cămășuțe
S-alergau, în jur, drăguțe...
El, sarea, prin cerc...

Pe-urmă, cu un bici în mână,
Un pitic, arap,
Elefantul mi-l înfrână...
August sare și se-ngână
Cocoțat pe-o masă, până
Cade jos, în cap...

...Râd copiii îngerește.
Mamele surâd —
Apoi, cirul se golește...

.....

Noaptea, somnul se-mpletește
Cu visarea: cirul crește
Iar copiii, — mulți, hoțește,
Parcă tot mai râd!...

Ariciul...

Ai găsit pe câmp, aseară
Ghemotoc ursuz,
Un arici, ce vrând să pară
Înarmat din cale-afară —
S-a-mbrăcat cu țepi: o fiară!
Bulgăre sburlit, de... ceară,
Și rotund harbuz!

L-ai adus de-a berbeleacul
În odaia ta —
Într-un colț își duce veacul...
Multe-a pățimit săracul!
...Bați cu cleștele capacul —
El, — cătând tristeții leacul
Prinde a juca!...

...E târziu... Tu dormi de-acuma...
La pătucul tău
Mai veghează, bună, muma, —
Visuri dulci te-ngână numa!
Un cotoi mai alb ca spuma
Neam de nătărău,

Se strecoară pe sub masă
 Și clipind ștrengar,
 Face semne că nu-i pasă,
 De buclucuri nu se lasă —
 Îl pândește când să iasă —
 Dă să-l prindă, ca-ntr-o plasă,
 Și... se-nțeapă-amar!

...E târziu... Tu dormi de-acum...
 La pătură ta
 Mai veghează, bună, muma, —
 Visuri dulci te-ngână nuna!
 Un cotoi mai alb ca spuma
 Neam de nătaru,
 Ei, — cântând tristăci laeu
 ...Baț cu cleștele capaci —
 Multe-a păținit săracu!
 Într-un coif își duce vesu!
 În odăia sa —
 I-ai adus de-a berbeleacul
 Și rotund harțu!
 Bulgăre aburit de... ocară,
 S-a-mbrăcat cu țepi: o furcă!
 Înarmat din cale-afară —
 Un arici, ce vrând să pară
 Ghemoloc trusă,
 Ai găsit pe câmp, secară

Griji...

...Deși doar un pumn de față,
Ochii ei mari câteodată
Gânditori rămân
Și în lumea-i mică, sfântă,
Cu păpuși ce-abea cuvântă
Griji nespuse o frământă
Ca pe-un om bătrân...

A avut Grivei un frate
Dar de-o zi și jumătate
S-a pierdut prin sat!...
Fără voie, din ogradă
A ieșit tiptil pe stradă
Și, s-a dus... A fost să vadă
De nu s-a-ncurcat

Prin vecini, la vorbă lungă...
Se știa c-are s-ajungă
Cu purtarea lui
Un hoinar, un pierde-vară:
Că fura de prin cămară
Sau dormea căscând pe-afară...
Dar acum când nu-i,

Tot îi pare rău, și, — uite:
Ar fi-n stare tot să uite
De-ar veni-napoi!
Era mic și prost sărmanul,
Nici nu împlinise anul
Deși colinda maidanul
Și ducea război

Cu pisicile vecine...
Da! da! da! ar fi mai bine
Dacă l-ar vedea
Întorcându-se acasă!...
Bucățița cea mai grasă,
Lui i-ar da-o după masă,
Și l-ar alinta,

Că de nu, — se cam prea poate
Ca păpușile cu toate
Pilda lui s-o ia!...
A căzut pe gânduri... tace...
Ei, acum poftim! vă place?
Ea, — mămica lor, ce-ar face?
Câte griji pe ea!...

Hoții, la liliesci...

Cade seara, valuri-valuri
Peste coame și prăvaluri,
Peste lunci și văi, —
Și s-așterne-n straturi dese
Cu șoptiri neînțelese,
Înșirând comori alese:
Stele, — mici văpăi....

Pacea clipei de odihnă
Înflorește-acum, în tihnă,
Farmec... nepătruns...
De departe, zumzet vine,
Parcă-s roiuri de albine...
Cine-i în grădină?... Cine
Printre flori e-ascuns?

Nimeni, nimeni nu răspunde...
Luna doar, coboară-n unde
Luminând poteci, —
Iar Grivei cu ochi de pară
A ieșit pe prispă-afară,
Îngânând: „Să știi că-s iară
Hoții, la liliesci!...”

Dar e prea târziu... Pe cine
 Să-l mai prinzi acum?... Vezi bine:
 Nu-s copii cumiți —
 Au un braț de flori furate —
 Doi sunt, Doamne!... ce păcatel!
 Uite-i... râd pe înfundate
 Și... cum râd, prind să-și arate
 Doar câte doi dinți!

Cade seara, vălul-velut
 Peste coarne și priăvelut,
 Peste lunet și văl, —
 Și s-așterne-n straturile
 Cu șoptiri neînțelese,
 Înstrând comori alse:
 Stelu — mici vâpăi...

Pacea clipește de odihnă
 Înforțate acum, în tihnă,
 Fărâșesc... negătura...
 De departe, zămiset vine,
 Parcă s'rotun de albine...
 Cine-i în grădină?... Cine
 Pentru flori e-ascuns?

Nimic, nimic nu răspunde...
 Luna doar, coboară-n undă
 Luminaând potec, —
 Iar Gîrvei cu ochi de pară
 A țesut pe prișpă-alasă,
 Îngânând: „Să ști că e țară
 Hoști, la hitecl...”

Omul de zăpadă

(Privind de la fereastră)

Pe maidanul alb pe care
Au crescut nămeți —
Cu dichis și cu răbdare
Au făcut un bulgăr mare
De zăpadă lucitoare —
Vreo câțiva băieți...

Harnici și voioși, făcură
Înc-un cocoloș —
Cu mânuțele-l bătură,
Îl urcară, — și-ncepură
Ca să-i facă nas și gură
Ca oricărui moș!

Doi tăciuni: doi ochi ca smoala
Potrivit de mari!
Pălărie spartă: oala!
Tocmai bine socoteala —
O să râdă toată școala...
... Doamne! Ce ștrengari!

Măturoiul subțioară
I l-au pus, și-apoi
Veseli, obosiți, plecară...

.....

... S-a lăsat din zbor o cioară
Și-am văzut-o-ntreaga seară
Stând pe măturoi!...

Joc...

Lângă sobă, pe podele,
Ți-ai găsit de joc:
Faci un turn din pietricele
Și-l răstorni — și faci din ele
Casă mare, — ziduri grele —
Iar din câteva surcele
Pui cu grijă cercevele
— Geamuri — la mijloc!

Potrivești apoi o ușă:
Cartea de povești! —
Pe ascuns presari cenușă:
Fum din hoarnă!... Și-o păpușă
O stăpână jucăușă —
Cu păr alb ca o mătuse -
De-abea stă pe piciorușe
Când o necăjești!...

Tu zâmbești cu voieșie
Prinsă de-un îndemn —
Bați din palme, sari zglobie
Și mă chemi cu voce vie;
„Uite ce... gospodărie!!...”
Și mai scoți dintr-o cutie
O pisică cenușie
Și-un cocoș de lemn!...

Înmormântare

Puiu-ndurerat mă cheamă:
„A murit păpușa, — mamă!”
Și pornește-n plâns...
Toată casa e-n picioare
Și pe toți, la fel îi doare!
Într-o clipă de-ntristare
Tata, frații, mama-mare,
Lângă el s-au strâns...

Chiar pisica parcă face:
„N-a avut noroc, și pace!
Plânsu-i de prisos!
Într-un rând și-a rupt piciorul
Când a scuturat covorul
La fereastră, servitorul;
Își luase-o clipă... zborul,
Și-a căzut pe jos!...

A mai dus-o ea, păpușa—
Și-ar mai fi trăit și-acușa
Dacă nu-și spărgea
Căpușorul, de podele...
Ce să-i faci! sunt vremuri grele!
Cată să te-mpaci cu ele!
A murit, — și dintre stele
Mai căzu o stea!...”

Însă Puiu nu-nțelege;
A-nceput să plângă-n lege:
„Cât a stat în pat
Mai nădăjduiam că scapă...
Trebuie să-i fac o groapă
Potrivită, — ca să-ncapă!...”
Și, sub liliac îi sapă
Un mormânt pătrat...

Cei mai mari își văd de treabă:
Dar bunica-l mai întreabă
„Cât avea?”

— „Un an!...”
— „Ce păcat! auzi! să moară!...”
Fie-i țărâna ușoară!
Pe când bulgării coboară
Fără milă și-mpresoară
Trup de porțelan...

Puiu și Grivei

„Măi Grivei! ia fă-te-ncoace!
Hai la nenea să te joace:
Azi pe unde-ai stat?
Nu te-am prea văzut pe-acasă
—Nici sub pat și nici sub masă
Apoi, — când, te-oi prinde, lasă!
Că te bat pân-o să-ți iasă
Pofta de plimbat!

Hm! Te-i fi uitat la mine
Și-ai crezut că-s prost ca tine
Că sunt știrb și mic —
Ba, deunăzi, pe-nserate
Ce fudul erai, măi frate!
Țineai coada, melc, pe spate,
— Ei și?... Nu e din păcate
Bună la nimic!...

Ieri, ai fugărit o găscă
Și m-am prăpădit de râs că
Nu puteai s-o prinzi!...
Știi să latră, — caști la soare
Dar încolo ce faci oare?
Uite! n-ai decât... picioare:
Cu ce scrii la școală oare?
...Șunca prinsă-n grinzi

Crezi că nu știu eu că-ți place
De-i tot dai târcoale, — drace!?
Nu știu eu că tu —
— Numai tu, — poți fi de vină
Că 'ntr-o seară, după cină
— Astă iarnă, — la vecină
S-a furat niște slănină?
Vrei să zici că nu?!...

Faci la pozne, și te bucuri —
Te ții numai de buclucuri
— Spune-mi, — ăsta-i trai?...
Văd că nu prea știi ce-i frica, —
Rău ai fost, Grivei, de mic!... Aa!
Mă mir, zău!, că și pisica
Tot nu ți-a făcut nimica
Pentru c-o lătrai!...

Astea, — încă: treacă-meargă!!
Dar am să te bat c-o vargă
Că, așa cum sunt
Blând, — tu ai să vii și mâine
Să-mi lingi untul de pe pâine
— Și-apoi, deh! Să nu-ți spui «câine»?...
Mă faci iar să mănânc pâine
Făr-un pic de unt!!..."

De leagăn...

...Și-a venit un moș bătrân
Care-a scos noaptea din sân —
Iar dintr-o basma
Răsturnă la licurici
— Stele mari și stele mici, —
A venit în preajma ta
S-a uitat la tine, — așa, —
Și-a plecat cântând... Ia ghici
Ce spunea încetișor?
Puișor
Puișor
Dormi ușor!...

Și-a venit un îngerăș
Cu aripi de fluturaș
Alb, — un crin plăpând —
Lin pe-obraji te-a mângâiat
Ochii dulci ți-a sărutat —
Și l-am auzit cântând
Fermecat, nespus de blând...
Știi pe când te-a legănat
Ce cânta încetișor?
Puișor
Puișor
Dormi ușor!...

Și-a venit măicuța ta,
Vrea să-ți cânte-acum și ea
Dragul meu pui drag!
Moșu-n sat a rătăcit
Pe copii i-a adormit —
Îngerașul stă pe prag,
Te păzește. — că-i ești drag, —
Eu îți cânt neconținut:
Dormi în visuri, scump odor,
Puișor
Puișor
Dormi ușor!

Tragedie după ploaie...

Dintre norii ce-și destramă
Alba zdrențelor maramă
Pe un cer senin, —
Soarele proptit de dealuri
Risipește în prăvaluri
Și-n câmpie valuri-valuri
Auru-i divin...

Gârla-i tulbure și mare —
Sălciile-n legănare
Stropi de ploaie plâng —
Iar pe uliță-n băltoace
— Când încolo, când încioace —
Rațe mici prind să se joace
Și în cârd se strâng...

Drept în fața lor, — la poartă,
Cu pălăriuța spartă
Și desculț, — un pici
Fluierând a voie bună
— Cu Grivei cum stă-mpreună,
Pe-apă-n șanț porni să pună
Vaporașe mici...

Dar Grivei nu-i prea cuminte,
Se repede înainte
Fioros: hau-hau,
Gata-gata să înhațe
Și să strângă, — strâns, — în brațe
Guralivele de rațe
Care se jucau...

Ca să scape, îngrozite
Bat din aripi, sar grăbite,
Măcând cât pot,
Dau prin șanț, — și... grozăvie:
Trei vapoare de hârtie
De pe apa pământie
Cad la fund de tot...

Rușinat, Grivei se miră, —
Rațele se risipiră
Care încotro —
Piciu-n plânset hohotește, —
Și-un cotoi, pe gard, hoțește
Cum stă singur și-i privește
Râde: ho!... ho!... ho!...

Toamnă

Vine toamna-ntunecată, —
Rece vânt a prins să bată, —
Șiruri de cocori
Pleacă triste și grăbite, —
Legănate, aiurite,
Zboară frunze veștejite, —
Și din zări vin, prăvălite,
Valuri mari de nori...

O furnică-mpovărată
Se oprește'ngândurată
Și, privind în sus —
Stă pe loc și se socoate
Dac-a adunat de toate
— O fi lungă iarna, poate,
Și, la capăt cum o scoate?
„Câte zile nu-s

Pân' la primăvară, oare?...“
...Seara începe să coboare,
Grijile se țeș,
Numai sus în deal, la vie
Voia bună întârzie
Chiote de veselie
Vin de la cules...

Soldați de plumb

Moș Crăciun veni azi-noapte
Coborând pe horn —
Și-ntrebă de-a tale fapte
Mângâind, cu blânde șoapte,
Obrăjorii tăi de lapte:
„Am venit în astă-noapte
Traista să-mi răstorn!

Tu — din vis — cum dormi cuminte
Ca un îngerăș —
Spune-mi, ca să iau aminte:
Vrei să-ți dau soldați cu flinte...?“
— Și din gura fără-un dinte
Gânguriși: „Cum nu, — Părinte?!
Cât mai mulți să-mi lași!...”

...Și-ai găsit de dimineață
Sub pernuța ta —
O cutie lungăreață
Cu soldați... Maica te-nvață:
„Ăștia-s Turci... au fes, mustață —
Iară ceilalți, plini de viață
Sunt Români!...”

„Da?“

„Da!“

Somnul ți s-a prins de gene
 Și-n pătuț te urc...
 După joc zâmbești alene
 Ca-ntr-un basm de Cosânzene —
 Pe când, cu priviri viclene
 Pe covor se umflă-n pene
 Un Român și-un Turc!...

Iarnă...

Peste case și pe stradă
Legănați ușor —
Au pornit de ieri să cadă
Fulgi de proaspătă zăpadă;
Puiu stă la geam să vadă
A petalelor cascadă
Ce s-aștern de zor...

Pe maidan și la vecină
Totul a albit;
Câte-un fulg de geam s-anină
Și copacii în grădină
Sub poveri de nea se-nclină...
Puiu s-a întristat; suspină:
...Au îmbătrânit!...

Înserează... 'n vatră focul
Dogorește iar, —
Și motanu-și cată locul
Îndreptându-și trist mijlocul:
„Iarna,... grea e! bat-o focul!...”
Și privește lung la jocul
De lumini, din jar...

Ninge-ntruna... Zgribulite
 Vrăbiile-și spun
 De nevoi, sărind, grăbite, —
 Lângă gard, — și pe șoptite
 Povestesc că-n nopți iubite
 Pe cărări întroienite
 Vine Moș Crăciun...

Peste case și pe străzi
 Lagănași uor —
 Au pornit de ieri să cadă
 Trăgii de prăpădă
 Pân stă la geam să vadă
 A petalelor cascada
 Ce s-aștern de zor...

Pe maldan și la vecină
 Totul a albit;
 Câte-un fulg de geam a-erina
 Și copaci în grădina
 Sub povoi de nea se-nclină...
 Pân s-a înțelățat, suspina
 ...Au îmbălsămit...

Încreșcă... 'n vatră locu
 Dăgorește iar, —
 Și motanul și cală locu
 Îndreptându-și trist mijlocu;
 "Iarna... grea e la joacă..."
 Și privește lung la joacă
 De lumina din jar...

Tristețe

Anul Nou trecu, și iată,
Micule prea bun, —
Că-mprejuru-ți se desfată
Lume mică, fermecată —
Mică și nevinovată:
Daruri de Crăciun!

Lângă soba-n alb, tramvaiul
Mersul și-a-ntrerupt!
O păpușă din alaiul
Vesel, strigă: „Greu e traiul!“
Are părul cum e paiul
Și piciorul rupt...

Bradul verde, cu sfilă
Stă uimit și el:
Stele, lumânări, beteală,
Nuci de aur, cărți de școală,
Poze, fel de fel...

Un moșneag numai c-o gheată
Pare abătut, —
Și-n spinarea-ncovoiată
Duce-o traistă îndesată,
Plină de năut...

.....

Cad pe gânduri... Tu senină
Te oprești din joc,
Și privirea ta-mi alină
Răni adânci... Ce-s eu de vină
Că te-a prins tristețea lină
Care-și face loc?...

Lumea mică te mai cheamă,
Dar tu uiți de ea —
Te apropii, și cu teamă —
Fără s-o mai ții în seamă
Cați în fața mea,

— Și te rogi:

„Iisuse, tu ce
Fuși ca mine mic —
Și muriși în chin pe cruce —
Nenea-i trist!... Lui nu-i aduce
Moș Crăciun, nimic?“

Ochii...

Micule, — în nici o țară
Nu-i atâta primăvară
Ca în ochii tăi — ;
Două cuiburi, — și în ele
Pui micuți de rândunele
— Neastâmpărate stele
Care ard, văpăi!...

Cum ești toată o grădină
Mii de gâze ți se-nchină
Bâzâind din zbor —
Tu, nici nu socoți, uimită,
Că-n cântarea lor smerită
Spun că tu ai fost sortită
Să fii zâna lor...

Sunt frumoși de nu au nume
Și la fel cu ei, în lume
Nicăierea nu-s!...
Peste cuib de rândunele
Seara, tragi obloane grele —
Că, dac-ar zbura la stele
S-a-ndrăgi cerul de ele
Și-ar rămâne sus!...

Înnoptare

S-a topit căldura verii
În tăcerea blândă-a serii —
Și, pe boltă, sus,
Ies, puzderie de stele,
Salbe scumpe de mărgele —
Iar prin crâng și prin vâlcele
Câte, câte nu-s?...

Gâze, mari și mici, — o lume!
Felurite-n chip și nume
În tot locul sunt — :
Fluturași cu-aripi bogate,
Mici furnici împovărate,
Și lăcuste, — câte toate —
Un popor mărunț...

Valea, — cât poți să cutreieri —
Doarme-n țărâit de greieri,
Broaște țin sobor —
Sprintenă ca o șopârlă
Clipotește apa-n gărlă, —
Și din deal, ciobani, la târlă,
Mai doinesc de zor...

În poiană, pădurarul
 Stă la foc, privește jarul
 Și, cum tace mîlc, -
 Cine știe unde-i gândul
 Când flăcări-și spun cu rîndul
 Basmul vieții, presărîndu-l
 Cu-ntâmplări cu tâlc!...

Micule, — în asta scara
 O să-ți povestesc
 De trei stele ce pleacă
 Într-o zi de primăvară
 Ca să ducă-n altă țară
 A durilor povară —
 Cîntul omenească...

Tu, — scîntă și cîntă
 — Ca păpușă la —
 Cu ochi mari, cu gânduri sfînte
 Aplecăți înainte
 Parc-aștepți ca să te alinte
 Zănela ce-ți vîră în minie, —
 Mă vei asculta...

Basmul, — micule, — o să-ți
 Ca și-n alte seiri —
 Pînă când privesc-ți vie
 Mișorînd, ca o lăcile,
 O a-doarnă ca să-ți fie
 Viața o împărăție
 Fără de durere!...

Basm...

Micule, — în astă seară
O să-ți povestesc
De trei stele ce plecară
Într-o zi de primăvară
Ca să ducă-n altă țară
A durerilor povară —
Chinul, omenesc!...

Tu, — senină și cuminte
— Ca păpușa ta —
Cu ochi mari, cu gânduri sfinte,
Aplecată înainte,
Parc-aștepți ca să te-alinte
Zânele ce-ți vin în minte, —
Mă vei asculta...

Basmul, — micule, — o să ție
Ca și-n alte seri —
Până când privirea-ți vie
Micșorând, ca o făclie,
O s-adoarmă ca să-ți fie
Viața o împărăție
Fără de dureri!...

Cerșetorul

*(Poveste morală pentru tine,
care ești mică și cuminte!)*

Gârbovit, — cu traista goală,
Slab, cărunt și blând
S-a oprit, tușind a boală
Răzemat de gard, la școală —
Și cu vocea lui domoală
Cere, tremurând...

Cu ghiozdanul subțioară
Vin copiii-acum
Și în palmă-i pun cu milă
Bani mărunți...

Dar unu-n silă
Puse-n mână lui umilă
Pietre de pe drum!...

Câțiva rād... Moșneagul cată
Obosit de veac,
Cu privirea-n seninată —
Și șopti cu voce-nceată:
„Iartă-le greșeala, Tată
Că nu știu ce fac“!...

Mirare...

...Patru pui de rândunică
Într-un cuib s-ascund
Și, slăbuți cum sunt, de frică
Doar căpșorul și-l ridică
Și privind o găză mică
Strigă: „scapă-ne, mămică!”
Și se trag la fund...

Lenevoasă, cu mustață
Și cu ochi de foc
Gâza-n soare se răsfată
Râde puilor în față,
De un fir de pai s-agață
Bâzâind, și săltăreață
Joacă sârba-n loc...

„Tii!... făptură blestemată”
— Spun cei patru pui —
„Ia te uită ce bogată:
Are aripa 'ncărcată
De scumpeturi... Iată, iată!
A pornit ca o săgeată
Dincolo de grui!...”

Cât de rău are să-i pară —
 Când cu hrana-n cioc —
 Mama va veni diseară
 Și-o s-auză de comoară
 De făptura care zboară
 Cu scumpeturi pe-aripioară —
 Bâzâind la joc!..."

...Clopotele-nfiorate
 S-au pornit pe plâns —
 Și cu suflul curat,
 Cum e aproape de-nscut —
 Cu priviri înfrigurate —
 Creștin ca să și-arată,
 Oamenii s-au strâns...

Mironie, — de mure, — odată, —
 Vechii Egipt, —
 În roșu-nobiluțată
 Pe Everti ținea, — dar tată,
 Cu putere minunată
 L-a scos, — mină bărbată, —
 Moise, — un profet...

După secol, Christ apăruse
 Candelă, — tăcut, —
 Și cu brațele întinse
 Răstăgătură în chin se stăruie,
 Dar iubirea lui cuprinsă
 Întinse, — și desprinsă
 Suflul de foc...

Paștele

...Clopotele-nfiorate
S-au pornit pe plâns —
Și cu suflete curate,
Cum e-aproape de-nserate —
Cu priviri înfrigurate —
Crezul ca să și-l arate,
Oamenii s-au strâns...

Micule, — de mult, — odată, —
Vechiul Egipt, —
În robie-ndelungată
Pe Evrei ținea, — dar iată,
Cu putere minunată
I-a scos, — inimă bărbată, —
Moise, — un profet...

După secolî, Christ aprinse
Candela, — tăcut, —
Și cu brațele întinse
Răstignit, în chin se stinse, —
Dar iubirea lui cuprinse
Inimile, — și desprinse
Sufletul, de lut...

...Clopotele plâng... E seară...
Ca un blând ecou
Ruga noastră ne-nfloară,
— Ochii par făclii de ceară —
Și robite de povară
Sufletele prind să ceară
Paștele cel nou!...

Dimineața pe lac

...Zori de zi... Din somn tresare
Lacul liniștit;
Într-o dulce legănare
— Sub aprinsa sărutare
A uriașului din zare
Pare-o flacără în care
Maci s-au risipit...

Stuhul tremură și cântă
Mângâiat de vânt —
Și pe valul ce frământă
Dorul după noaptea sfântă —
Nuferii plutind s-avântă
Cu visarea lor ne-nfrântă,
Fermecați de cânt...

Sălciile despletite,
De pe mal s-alint' —
Și pe când, pe nesimțite
Soarele lumini trimite —
Dintre ramuri înverzite
Ele-aruncă, aiurite
Mâțișori de-argint...

Rugă de seară...

Tată sfânt, deși sunt mică
Vocea-mi slabă îți ridică
Ruga celor mulți —
Că tu, Doamne, le știi toate,
Știi de orice vietate —
Ești izvor de bunătate
Și pe toți ne-ascuți!...

Uite, noaptea-ncet pogoară,
Întunericu-mpresoară
Toate câte sânt, —
Cu iubirea pururi trează
Numai tu rămâi de pază, —
Numai ochiul tău veghează,
Tată bun și sfânt!...

De tot răul care-nșeală
De ispită și greșeală
Fă să mă feresc —
La pătuc stai lângă mine
Și mă-nvață ce e bine, —
Că nădejdea mea e-n Tine
Blând stăpân ceresc!

Deopotrivă, să iei seama
 Și de tata și de mama
 Și de frații mei —
 Și de toți copiii care
 Merg, cuminte, la culcare, —
 Că ei toți, și mic și mare
 Doamne, — sunt ai Tăi!

Tată stănt, deși sunt mică
 Vocea-mi slăbă îți rădică
 Ruga celor muți —
 Că tu, Doamne, le știi toate.
 Știi de orice vătărat
 Ești izvor de bunăstare
 Și pe toți ne-ascuți!...

Uite, noaptea-noi pogorâ,
 Înuntru-mi impresorii
 Toate câte sânt, —
 Cu iubirea purtat trează
 Numai în râmul de pază, —
 Numai ochii tăi veghează.
 Tată bun și stănt!...

De tot râul care-nscăla
 De ispită și greșcăla
 Fă să mă feresc —
 La păcăt stat lângă mine
 Și mă-nvață ce e bine, —
 Că nădejdea mea e-n Tine
 Bland stăpân ceresc!

Primăvara în grădină...

Sărbătoarea din grădină
E acum în toi:
Ici un greieraș suspină,
Mai încolo o albină
S-a oprit, privind senină
De pe-o floare de sulcină,
Fluturii, în roi...

Soare-n mii de curcubee
— Roua l-a rășfrânt! —
Flori cu legănări de fee —
Păsări care vin să beie
Dulci miresme eteree, —
— Primăvara vrea să-și deie
Rodul ei prea sfânt!

Obosită, o furnică
— Neam de gospodar —
Stă pe loc, privind cu frică,
Pune jos povara mică
Lângă-o frunză de urzică —
— S-odihnește, — o ridică —
Și pornește iar...

Unui copil cuminte...

Micule, — când sunt cu tine
Mă-nsein și eu —
Tu știi numai ce e bine
Și în unde cristaline
Glasul tău de înger vine,
Ca un balsam, — să aline
Dor ascuns și greu...

Tu-mi învălui ca-ntr-o rază
Sufletu-n visări —
Și iubirea-ți pururi trează
Într-o floare se-ntrupează
Farmecă și-mbălsămează —
Și făptura ta visează
Soare și cântări...

Micule, — din ce ținuturi
Într-o zi de Mai,
Între păsări mici și fluturi
Sub a soarelui săruturi
Cu aripi de flori drept scuturi —
Coborâși, ca-n vânt să-ți fluturi
Părul tău bălai?...

Puiule, — să știi că-n lume
 Vei găsi poveri, —
 Noi trăim pe-un val de spume,
 Viața — doar al Morții drum e:
 Chin amar și fără nume...
 ...numai primii ani în lume
 Pot fi primăveri!...

De Crăciun...

Fulgi micuți au prins să cadă
Din a cerului livadă
Care a-nflorit, —
Aspru, geru-i țese peste
Horbota de la ferestre
Că sub vraja iernii-aceste
Toate au albit...

Micule, — de mult, odată
Dintr-o țară-ndepărtată
Veștile s-au dus
Că-ntr-un rece staul de vite
— Cu priviri: lumini sfințite —
Între suflete-umilite
S-a născut Iisus!...

Tu, odorul mamei, cată
La iubirea-i preacurată
Ca în chip și fel
Să-ți dea iar cereasca mană
Inimii fără prihană:
Crezul, — neclintită stană!
Să fii bun ca El, —

Îndreptar pe căi pierdute
Balsam pe dureri făcute
Sprijin la sărmani —
— Și să-ți dai mereu silința,
Să-l slăvești, iubind ființa
Care i-a ținut credința
Două mii de ani!...

Primăvara...

Micule, e-o zi cu soare
Și cu cer senin —
Cer albastru de cicoare,
Către care-ncep să zboare
Păsările cântătoare, —
Și văzduhul, ca o floare,
Parfumat și lin...

În livadă și-n grădină
Parc-a nins cu flori...
Fluturi albi încep să vină
Și în jocuri de lumină
Dansul lor ușor, se-mbină,
Cu doinitul, — în surdină,
De privighetori...

Micule, — e primăvară:
Soare, flori și cânt, —
Viața se trezește iară
— Codrii-n verde se-mbrăcară, —
Și în suflet și pe-afară
Visuri noi or să răsară
Pline de avânt!...

Sfârșit de seară

...Și-o să-ncepi, bunico, iară
Basmul tău vrăjit, de-aseară —
În același chip, —
Până când, c-un sac, alene,
Va veni tiptil moș Ene
Presărându-ne pe gene
Fîre de nisip...

Hotărât s-aud sfârșitul
Voi lupta cu adormitul —
Pe când gânduri, stol,
Vor zbura în ne-nțelese
Lumi de crai și de crăiese —
Fermecate că le țese
Glasul tău domol.

Tu îți vei privi nepoții:
„Ia te uită!... dorm cu toții
Cuminței și dulci!...”
Și... ca-n fiecare seară
Ți-i purta pe brațe iară
Scumpa anilor povară, —
— Povestind, să-i culci...:

„Mă băieți... și-a fost odată
Într-o țară-ndepărtată —
Fericit de tot —
Un gândac de viță veche
Care n-a avut pereche —
Cu tichia pe-o ureche
Și mustăți de un cot!...”

Întâia zi de școală...

Micule, în seara asta
Retrăiesc un vis
Care-mi dete-odinioară
Clipe dulci ce înfloară
Și, acum, deșteaptă iară
Gânduri, flori de primăvară
Care scumpe mi-s...

Era toamnă... Trist, Septembrie
Alunga cocori, —
Scutura și rod și frunză, —
Făcea găza să se-ascunză
Și din zări înnegurate
Ridica învălurate
Ziduri mari de nori...

Ochi senini și bucle blonde:
Șapte primăveri!...
Mulți copii, priviri curioase,
Griji și zbuciumări sfioase,
Și-o flință mare-mare:
Domnișoara-nvățătoare...
Parcă fuse ieri!...

Toamna-ncepe școala... toamna...
Nici acum nu știu
Pentru ce, intrând în clasă
Am simțit cum mi se lasă
Peste ochi, pleoape grele
Cu mărgăritare-n ele, —
Și, că-ntr-un târziu

Când pe tablă-nvățătoarea
Nu știu ce ne-a scris —
Auzii din alte locuri
Șoptind lumea mea de jocuri—
C-a murit copilăria,
Toată-toată-mpărăția
De lumini și vis!...

Flori...

Ți-am adus — micuță dragă, —
Un mănunchi de flori —
Și făptura ta întreagă
Tresări când fu s-aleagă
Dintre ele, cea mai dragă —
— Floarea care să-nțeleagă
Pentru ce-o adori...

Nu alege, — mică bună —
Ia-ți mănunchiul tot!
Pentru tine doar le-adună
Îngerii, — micuță bună, —
Basmе ție-ți Țes sub lună
Ca în somn să Ți-le spună
Zânele, când pot!...

Iubitoare și miloasă
— Ca de obicei —
Ai să intri-ncet în casă
Să-mi spui gândul ce te-apasă —
Să-ntrebi mama de te lasă
La vecină — după masă —
Să-i dai flori și ei...

Micule, — să-i duci din ele,
 Că ei sunt săraci, —
 Lumea e bogată-n rele,
 Ei o duc în chinuri grele
 Tu alină-le din ele, —
 Și de-a lungul vieții tale
 Tot așa să faci!...

Ion și Gheorghe

— O poveste

C-o-ntâmplare îndrăcită

Despre care-am prins de veste

De la unul din ștregari —

— Care poate fi citită

De copiii mici și mari!...

Doi flăcăi veneau agale
Coborând poteca-n vale
Într-o zi de târg —
Era cald și era soare
Și sub bolta de cicoare —
Fluturi, păsări cântătoare
Se jucau pe lanuri care
Stau să deie-n pârg!...

Cum mergeau vorbind de toate,
Dau de-un car pe jumătate
Răsturnat în șanț:
Două roți cu bușe sparte, —
Oiștea pe șosea departe, —
Caii speriați de moarte,
Deshămați, stăteau deoparte
Prinși de gât c-un lanț...

Biet săteanul fu-n picioare:
„Măi flăcăi, îmi dați voi oare
Mână de ajutor?”
Era-nfrânt de tot de trudă...
Gheorghe nici nu vru s-audă:
„Nu-mi ești cunoscut nici rudă!

N-am timp!“ — și așa, în ciudă
O porni de zor...

„Frate — Ion cel'alt, îi spuse
Semenu'n nevoie nu se
Lasă neajutat!
Un sătean necunoscut e, —
Dacă nu vrei să stai, — du-te!“
Și rămase să-l ajute...
„Eu mă duc!“ răspunse iute
Gheorghe — și-a plecat!...

Ion își desfăcu sumanul
Îl zvârli apoi în lanul
Auriu și rar,
Mânecele își sumese
Cu țăranul se-nțelese,
Puse mâna și purcese
Răzemat de șanț, s-apeșe
Oiștea pe sub car...

Gheorghe-i mai strigă să plece:
„Lasă-l naibii! Timpul trece!
Știu că-i calea grea!...“
Cine să-l audă? Iată:
Saltă carul dintr-odată —
Strânge bușca la o roată,
Leagă alta c-o bucată
Mare de curea, —

Prinde-un par, — și se gândește:
„Uite cum se potrivește!
Parcă-i dat la strung!...“
...N-a trecut un ceas, — și-nhamă
Căișorii de aramă —
Și se duc vânt mamă-mamă!...
„De acum să n-avem teamă
Chiar de-i drumul lung!...“

— Caii odihniți trag bine —
Își spunea Ion în sine
Și pocnea din bici —
Când, — colo, la cotitură
Ia ghiciți, cam ce văzură?
Frânt de drum și de căldură
Scoțând aburi — foc, pe gură
Ghem ca un arici,

Gheorghe îi privea cu jale:
„Bună ziua!” — „Bună cale!...”
— Nu mă luați cu voi?!...”
„Păi... de acuma, — sănătate —
Mergi pe jos, — căci din păcate
N-avem timp s-oprim — măi frate!”
Și, — râzând pe înfundate
Dară bice noi!...

Melcul și Albina

- Fabulă -

Melcul, — gospodar de frunte, —
Rătăcit ca un grăunte
Între mărăcini,
— Cum stătea trifoi să roadă
Într-o zi pe la amiază,
Se gândi să se repează
Și, — ca omul, — deh! — să vadă
Ce-i pe la vecini...

Către seară, dus pe gânduri,
Cruci făcând vreo șapte rânduri,
L-am zărit pornind,
Haida-haida pe cărare,
Pe sub ierburi, — cu răbdare,
Că e mic și drumul mare —
Cu căsuța în spinare
Mergea iscodind...

Cum înainta cu teamă
Și lua la toate seamă
Chibzuind mereu —
Cam pe lângă-o rădăcină
Se-ntâlni cu o albină
Cocoțată pe-o tulpină:
— „Ce mai faci pe aici, — vecină?”
— „M-odihnesc și eu!...”

— „Eu de astăzi după masă
Am plecat agale ca să
Dau de-un cunoscut! —
M-a prins dorul — foc și pară —
Și-am pornit hai-hui prin țară
Să-mi văd neamurile iară...
Dar ia spune-mi, — miere, ceară
Ăst an s-au făcut?...“

— „Slavă Domnului, — de toate!
Spune-mi însă, cum se poate
Așa prost să fii,
Ca să iei la drum cu tine
Și cocioaba?“

— „Prinde bine!...“

— „Ce copil ești, măi vecine!
Fii deștept, — sprinten, — ca mine!
Casa ce-o mai ții?!...“

Îndrăzneța mea de găză
Se ținu ca să nu râză
Și porni pe sus —
Lăsând melcu-n buruiene
Trist de vorbele-i viclene:
Că mergea greoi, alene
Și-i venea să plângă, — nene, —
De-așa chin nespul!

O furnică mucalită
Mi-a șoptit nedumerită
Că pe lângă-un pom,
Necăjit, vrând să se-ntoarne,
Era gata s-o răstoarne, —
Că din cele patru coarne
Începuseră să toarne
Lacrimi ca de om!...

Dar, pe cer nori grei s-adună:
Se dezlănțuie-o furtună
Cum de mult n-a fost!
Vântu-n șuier, dă grămadă —
Fulgerele prind să cadă,
Și potop — ca o cascadă,
Ploaia-ncepe să repeadă...
— Ca-ntr-un adăpost

Melcul, ghemuit în casă
Așteptă... și, — când să iasă
A rămas uimit:
Oare, — vis a fost furtuna?
Sus pe cer, voioasă, luna
Lumina ca-ntotdeauna —
Iar din stele câte una
Se zărea-n sclipit...

...După nu știu câtă cale,
Îndreptându-se din șale
Se opri în drum:
Când privi cu luare-aminte
Desluși c-avea-nainte
Pe vecina-i fără minte —
Și de asprele-i cuvinte
Și-aminti acum...

Cercetă albina-n pripă:
Sângera la o aripă
Și la un picior...
Melcul plin de omenie
Strânse puf de pădăie —
Și-o legă la răni, — să ție...
Apoi îi grăi, să știe:
„Ai pornit în zbor

Și-mi luași în răs cocioaba...
 Dar, precum se vede treaba,
 Cum spuseși tu, nu-l!...
 Că povara din spinare
 M-a scăpat de grea pierzare!
 Află deci un lucru mare:
 Flecare lucru-și are
 Socoteala lui!"

Un sătean din cet cu stare
 Dar zgârcit nevoie mare
 Iși strânse bani —
 Și, deși Cel Bun îi dase,
 Vii livezi, grădini și case,
 Tot nu se-adura să lase,
 Din grămadă ce-adunase,
 Celor mai sărmani.

Pe întinscle-i ogore
 Făcând de-așteia de soare
 Stăgile lucrau —
 Și spre toamnă zeci de care
 Înstrându-se în zare
 Aduceau din depărtare
 Saci cu grâu, ce-n hambare
 Aur adunau...

Suflet negru de pîrhană,
 Nu dăduse de pomână,
 Și trăia stingher —
 Vesele cu privirea plină
 De averi ce-aveau să-i vină, —
 Vesele inimă haină
 Ce-ajunse de pomână...
 Stănd într-un unghier

Poveste de Crăciun

Un sătean din cei cu stare
Dar zgârcit nevoie mare
Își strânsese bani —
Și, deși Cel Bun îi dase,
Vii, livezi, grădini și case,
Tot nu se-ndura să lase,
Din grămada ce-adunase,
Celor mai sărmani.

Pe întinsele-i ogoare
Frânte de-arșiță de soare
Slugile lucrau —
Și spre toamnă zeci de care
Înșirându-se în zare
Aduceau din depărtare
Saci cu grâne, ce-n hambare
Aur adunau...

Suflet negru de prihană,
Nu dăduse de pomană,
Și trăia stingher —
Veșnic cu privirea plină
De averi ce-aveau să-i vină, —
Veșnic inimă haină
Ce-ajunsese de pomină...
Stând într-un ungher

Ghemuit, jos, pe podele
Ca un făcător de rele
Noaptea, din ulcea
Răsturna bănet, — și poate
Că uita să-l mai socoată
Când vârându-și până-n coate
Mâinile, uita de toate —
Și, râdea, — râdea!...

II

Într-o iarnă viforoasă
S-așternea zăpada groasă
Peste-ntregul sat —
Noaptea în taină se lăsase
— Oamenii închiși în case
Așteptau Crăciunul... Dase
Ger cumplit... Se întâmplase
Ca un om ciudat

Străin după înfățișare —
Cu cojoc și țurcă mare
Să-i răsără-n prag:
Un stejar ce nu se-ndoaie
Cu privire de văpaie,
Scrutător cătă-n odaie:
„N-ai știut să-i dai lețcaie,
Lacrimi șirag

Curs-au fără să iei seama:
N-ai știut nicicând ce-i teama —
Nici de Dumnezeu,
Nici de-a omului dreptate!...
Stăpânind atâtea sate
De la gură din bucate
Le rupseși pe jumătate!...
Însetat mereu

De avere pământească
Nu dăduși răgaz să crească
La ce-i sfânt și bun! —
Dat-ai tu cândva pomană?
Ajutat-ai vreo vădană?
Pus-ai tu balsam pe rană?
Te-ai gândit că mulți nici hrană
Nu au de Crăciun?

Fă-ți, bătrâne, semnul crucii:
Astăzi te-au călcat haiducii!
Ca să scapi, — nu-i chip!...
Dacă încă-ți sunt dragi anii, —
Scoate, fără vorbă, banii
Adă tot cât ai, — toți banii!
Voi îndestula sărmanii
Cu-aur, cât nisip!..."

De sub scânduri de podele
Saci, lădițe și ulcele
Scoase tremurând:
Alți haiduci pe uși intrară
În desagi le încărcară
Și le duseră afară...
(Caii așteptau la scară
Vesel nechezând)

„Vin acuma, gospodare
Și deschide la hambare!
Nu-ncerca să strigi:
Slugile-s burduf legate!
Vrem să scoatem din bucate
Că-i flămând poporul — frate —
Să-mpărțim, după dreptate
Pâini și mămligi..."

Spun că-n noaptea ceea sfântă
Când copiii slavă-i cântă
Blândului Iisus —
Moș Crăciun ca-ntr-o poveste
S-arăta pe la ferestre
Aducând mulțimii veste
Că durere nu mai este
Și că i-a adus

Celui bolnav alinare,
Celui slab ajutorare,
Celui flămânzit
Pentru veci belșug de hrană...
Spun c-un moș cu o sutană
Celor fără de prihană
Le-mpărțea la toți pomană
Aur zimțuit

Și merinde cu grămada...
După el cădea zăpada
Molcom, strat cu strat,
Urma lui curând se șterse
Și prin sate vestea merse
Că zgârcitul, peste noapte,
Pocăit de negre fapte, —
Zâmbitor, plin de tăcere,
Minunata lui avere
Și-a împărțit-o-n sat!...

JUCĂRII

Paștele...

Peste suflete coboară
Noi flori de primăvară
— Soare și senin —
În grădini înmiresmate
Zboară păsări, minunate
De podoabele bogate
Ce-nfloresc din plin!...

Cerul în adâncu-i crește
Și în lume risipește
Noi nădejdi, — sădind
Gânduri pentru omenie —
Pentru ziua ce-o să vie
Cu iubire și frăție
Celui suferind!...

Trup de suflet se desface —
Pe pământ și-n cer e pace!
Psalmi șoptiți sfios
Clopotu-n văzduh împarte
Ca o voce de departe,
Că — de mult — trecând prin moarte
A-nviat Christos!

Lângă leagăn

A venit moș Ene iară,
Eu îți cânt și-n astă seară
C-a pășit tiptil-tiptil
Lângă fiecă copil,
Mângaios și liniștit
Până ce l-a adormit!

Tii! Ce noapte e afară!...
Stelele se-ntunecară —
Fluturii de prin grădini
Dorm visând cuminți, senini,
Ocrotiți de Dumnezeu
— Dormi ca ei, odorul meu!

Viața ta-i o primăvară
Un izvor cu apa clară
Eu te legăn când te culci
— Dormi ușor cu visuri dulci —
Și întreagă viața ta
Limpede să fii, așa...

Până-n cer se face-o scară,
Îngeri urcă și coboară —
Știi de ce vin îngeri jos
Prin văzduhul mătăsos?
Lângă tine stau de pază:
Dormi în pace și visează!

Lume mică...

O lăcustă mică-mică
A găsit un bob de mei...
S-a uitat la el cu frică
„Ce-o fi?” începu să zică
„Minge? Prea de tot e mică!...
Ou să fie? De furnică?!
Poate! Totuși, nu știu ce-i...”

Îl înconjură-ngrijată
„Prea e galben și rotund!...
Dac-aș fi văzut vreodată
O drăcie-așa ciudată
Nu m-aș teme... Însă iată
S-a-nvârtit... E fermecată!...
Nu-i mai bine să m-ascund

Dup-un fir de păpădie?...
Eu, fricoasă nu-s defel
Dar cum nu știu ce să fie
N-ar fi oare-o nebunie
Ca să mă jertfesc de vie?
Mai ales că — cine știe
Ce-ar putea să-mi facă el!...”

Și, cu salturi mici ușoare
Ă sărit și s-a ascuns...
O furnică, trecătoare,
O zări și răsă: „Oare
Nu te temi c-o să-te-omoare?”
— „Eu sunt mai prevăzătoare”
Fu al ei răspuns.

„Deh! vei fi având dreptate!
Dar eu n-am de gând
Să las bobul... Fac bucate
Și să vezi ce bunătațe
Școt dintr-însul!... Sănătate!”
Și-ncărcându-și meiu-n spate
A plecat râzând.

Mai

A-nceput o nouă viață —
Gâze-n soare se răsfață
Și, în lung alai,
Prind voioase și ușoare
Prin văzduhul cald să zboare,
Și trecând din floare-n floare
Spun că e fermecătoare
Viața-n luna Mai!...

Freamăt nou și dor de muncă,
Ciripit duios în luncă,
— Crud și verde val
Crește grâul pe ogoare,
Râde cerul de cicoare,
Turme albe de mioare
Iar încep ca să coboare
Cântece pe deal!

Lună Mai — mănunchi de vise,
Flori și inimi largi deschise,
Frumuseți de rai, —
Cu belșugul tău de soare,
Cu miresme dulci de floare
De copii alintătoare
Știi — când pleci — ce mult ne doare,
Blândă lună Mai?!

Seara, la câmp

Maica-n brațe lin te duce
Ca pe-un pui ce ești —
Stă cu tine la răscruce,
Nu mai știe cum s-apuce,
Cată-n zare, 'și face cruce
Și aminte își aduce
De-ochii-ți îngerești...

... A-nceput, pe câmp, aratul:
Plugul taie-n zor —
A ieșit la muncă satul:
Și săracul și bogatul...
De pe ceruri, minunatul
Soare, luminând suhatul
Râde pe-un răzor...

Primăvara răscolește
Gândurile-n noi...
Trag, suflând din greu, plăvanii
Și, pe urma lor țărani
Își îngroapă-n țărână anii
Și pășesc încet, sărmanii,
Robi, flămânzi și goi...

Cald potop a prins să toarne...
Obosit de greu —

(Uite-acum, — când o să-ntoarne
Plugul!) — omul ce amar ne
Duce dorul, stând la coarne
Brazde-adânci ca să răstoarne:
E tăticul tău!

Tu, — micuță și cuminte
Ești nădejdea lui:
Pentru tine — ca părinte —
Suferă, muncind-nainte
Și când vine să te-alinte
Alt copil așa cuminte
Pentru dânsul nu-i!...

Anii-n șiruri lungi vor trece
— Noi vom fi cu ei —
Valul morții ne va-ntrece —
Se vor duce trei, cinci, zece, —
Viața veșnic va petrece
Înflorind, din trupul rece,
Fluturi albi, câți vreil!...

Vei avea și tu o fată
Cum am eu acum —
Și uitând ce-a fost „odată“
Vei purta-o alintată
Mică și nevinovată —
O păpușă răsfățată
Tot așa precum

Te duc, micule, pe tine —
Că-mi ești scump nespus...
... Dar, te uită: tata vine!
Ei, acu', dă Doamne bine!
... Seara cade-n valuri line
Și, în zărilor senine
Soarele-a apus...

Sfârșit de toamnă

Toamna s-a gătit să plece,
Bate, aspru, vântul rece, —
Stau copacii goi
Și cu ramuri zgribulite
Slabe și despodobite,
Parc-ar încerca să cate
Frunzele de mult zburate...
S-a lăsat în noi
Frigul ploii... Vine iarna!
S-a trezit, de fum, povarna...
Înțeleg și tac
Când Grivei, privind la focuri,
Nu mai are chef de jocuri —
Când în toamna ce se stânge
O broscuță verde, plânge
Tristă: Oac-oac-oac!

Soldatul de plumb

Două nopți cât două veacuri
Te-am vegheat și ți-am dat leacuri,
Basmе ți-am șoptit, —
Ți-am cântat povești cu soare,
Cu grădini ce dau în floare,
Cu mici găze zburătoare,
Dar mânuța frântă doare, —
Știu, — și e cumplit!!...

Stai să-ți spun: a fost odată,
Nu mai știu din ce armată,
Un soldat de plumb —
Fire neascultătoare:
S-ascundea ori prin sertare,
Ori sub cărți, ori sub covoare
Tot cu cizmele-n picioare,
Și c-o haină — vail!, la care
N-avea nici un bumb!...

În zadar îi dam noi sfaturi:
Îl găseam dormind în paturi
Cu căciula-n cap, —
Ascultând pe la vreo ușă,
Sub porțița de cenușă,
Lângă sobă, cu-o păpușă,
Într-un deget de mănușă, —

Iar la prânz se-umfla în gușă:
„Nu mai vreau să pap!...”

... Și-ntr-o seară, la plimbare,
Tot cu pușca de-a spinare
A umblat haihui,
S-a jucat sub o urzică
Fără nici un pic de frică,
Și ochind într-o furnică
A atins-o c-o alică!
— Rana însă a fost mică
Spre norocul lui!

Ei, și-așa, în pozne-o duse
Până-n ziua-n care — nu se
Știe bine cum, —
Tot jucându-se-n ogradă
A ieșit prin praf, pe stradă
— S-o fi dus trăsuri să vadă
Și soldați — (era paradă!!...) —
— Pe sub roți i-a fost să cadă
Și-a murit în drum...

— Tu ți-ai frânt mânuța... Lasă:
N-am să te mai urc pe masă
Ca să nu mai cazi, —
Până când te-i face bine
Am să stau aci cu tine
Să-ți spun basme mici, senine,
Cu pitici, cu flori, cu-albine
Chinurile să-ți aline
Nu să plângi ca azi!...

Teatru

Nicușor, de-o vreme-ncoace
S-a făcut poznaș de tot:
Ieri, — așa ca să se joace, —
I-a lipit mustăți de-un cot
Motănelului, în bot...

Ca să-l mai împodobească
L-a luat pe Azorel
Și, cu grijă bătrânească
I-a pus barba-n așa fel
Ca să fie „moș“ și el!

Pisicuța, de sub masă
Îl privea cu ochii mari...
Nicușor câtă prin casă
Și-n dulapul mamei-mari
Dete peste ochelari...

Puse mâna pe pisică
Și-i-i prinse după nas...
Biata tremura de frică,
Rămăsese fără glas
Și se-mpleticea în pas!

Scoase „ursul“ dintr-o ladă
Și-l culcă pe canapea...
— Știți că ursul n-are coadă:
Ca să-l mângâie, să stea,
Nicușor i-a pus lulea.

— O lulea cu care-adesese
Tata-mare sta fumând
Din tutunuri scumpe, alese...
...Tot sărind și tot cântând
Ce-i trecu acum prin gând?

N-ar putea să joace „teatru?“
Uite: nu e greu defel,
Ar avea actori vreo patru:
Ia să mi-i așeze el,
Toți, în cap cu Azorel!

...În odaie, când intrară
Ce mai spaimă-au tras cei mari!
Azorel, bărbos, — o fiară!! —
Fugărea în salturi mari
O pisică cu-ochelari!...

De leagăn...

...Niciodată n-am crezut
Îngerii să fi căzut
Jos, din cer, de sus —
— Dar tu, puiule, ce ești?
Că ai ochii îngerești,
Păr de soare auriu
— Spune-mi, puiule, să știu, —
Copilașii care sânt
Tot, ca tine, pe pământ,
Nu sunt îngeri? Nu-s?...
Noaptea-ncet și-a coborât
Vălul ei posomorât —
— Dormi, odorul meu? —
Chiar și-n rai a înnoptat:
Îngerașii s-au culcat
Mici, cuminți și drăgăstoși!
Ei când dorm se fac frumoși
Și visează, e-he-heil,
Câte vrei, câte nu vrei
— Știe Dumnezeu!...

Dormi odorul mamei, drag!
Lungul clipelor șirag
Se desface lin;
Tu, în somn, dacă visezi
Și pe Domnul dacă-L vezi,
Roagă-te de El, frumos,
Să te ție sănătos,
Să-ți dea minte și noroc,
Să te facă-n orice loc
Vesel și senin...

Și pe urmă, nu uita
Puiule, de maica ta...
Bunul Dumnezeu
O s-asculte tot ce spui,
Și cu-nțelepciunea Lui
O să-l apere de rău
Veșnic pe tăticul tău, —
Și-o să-ți dea orișicând
Gând curat și suflet blând...
— Dormi, — odorul meu?...

Cântec

Bate crivățul în ușe,
Focul moare sub cenușe,
— Ziua aripa și-a-nchis...
Cine vine prin zăpadă
Floare albă, să te vadă
Și să-ți puie-n suflet mladă
De lumină și de vis?

La fereastră iarna-și țese
Horbotele mici și-alese,
— Daruri pentru cei săraci...
Dacă intră geru-n casă
Să te prindă ca-ntr-o plasă,
Și te ia și nu te lasă, —
Floare albă, ce te faci?

Care mână dă deoparte
Vălul negru ce desparte
Ochii noștri omenеști
De lumina ce răsfață
Până dincolo de viață?
Iată, — Dumnezeu e față
Și de-l cauți îl găsești!...

... Darnicul în bucurie
N-o să-ți poată da și ție
— Oricât este el de bun, —
Nici vreo haină de pomană,
Nici umila, biata hrană:
În odaia ta sărmană
N-o să intre Moș Crăciun!

Mâine, — alții, pasămite, —
Despre jucării primite
Multe vor avea de spus...
...Floare albă, tu poți spune:
„Moș Crăciune, Moș Crăciune,
Tu mi-ai dăruit, — minune —
Dragostea pentru Iisus!...”

Păpușica Mărioarei

Ce de jucării pe masă!...
Un câțel, un pom, o casă —
Un cocoș de lemn —
O păpușă albă, mică, —
Mai încolo o pisică
Tremură privind cu frică
La dulăul ce-și ridică
Botul, la un semn...

Mărioara tace însă, —
Pare tristă, pare plânsă, —
Și în ochi — scânteii
Strălucesc; priviri ciudate
— Gânduri mici, învăpăiate,
Ce țâșnesc înflorate —
Căci bolnavă greu, în pat e
Bunicuța ei...

Liniște... Din vreme-n vreme
Doar bunica dacă geme
De durere grea...
Înserează tot mai tare...
Mărioara iar tresare
Și întreabă: „Te mai doare?
Nu mai plânge, mamă-mare!
Vrei păpușa mea?!...”

Toamnă

Pleacă păsările-n zbor
Jalea crește-n urma lor,
Plânge codrul fără frunză, —

O furnică și-un bondar
Presimțind vântul hoinar
Fug grăbiți ca să se-ascunză...

Vine toamna, suierând...
Cine știe până când
Va mai pune la fereastră

Vântul, lacrimi de stropi?
Vine freamăt trist de plop
Murmur la tristețea noastră...

Mai plutesc în șiruri mici
Ultimele rândunici —
Speriate ca de moarte...

Doamne-Doamne, cum te-nduri
Când vezi micile făpturi
Să le-alungi așa departe?!

Cu steaua...

Prin vifornița de-afară
Am venit cu steaua iară, —
Și pe unde am venit
Calea s-a întroienit —
Nu-i chip drumul de găsit!...

Strat de strat s-așterne neaua —
Noi mai colindăm cu steaua,
Fiul din Ierusalim
Pe Mesia, să-l vestim,
Oamenii să-i veselim!...

Geru-i aspru, iarna-i grea
Frig în staule era
Când copilul blând, Iisus
Fiul Tatălui de sus
Mântuire ne-a adus...

Iarna-n streșini prinde salbe
Norii scutură flori albe,
Dumnezeu, stăpân milos
Harul să-și coboare jos
— Fericiți întru Christos!...

Păpușile

Nu-i pe lume nici o fată
Cum e ea de îngrijată!
Are-o lume de păpuși —
Una n-are nici un dinte
Alta n-are pic de minte
Iar a treia nu-i cuminte
Că ascultă pe la uși!...

Stă adesea-ngândurată:
Ieri căzură toate-odată
De pe masă pe covor!
Gata numai pentru rele
S-alergaseră tustrele:
Cea mai mare dintre ele
A rămas făr-un picior!

„Dac-ați fi mereu cuminte
Sfaturilor luând aminte
Veți trăi ani mulți!”
Și, cu voce tremurată
Îa păpușa vinovată
Și-o povățuiește: „Iată
Ce se-ntâmplă când n-ascuți!...”

Luptă

Ce de chiote! Ce larmă!
Tot maidanu-i răsculat:
Ordine ca la cazarmă
Se aud în gura mare!
„Are bulgări, fiecare?”
„O să fie-o-ncăierare!...”
„Te-a lovit?! Ce s-a-ntâmpat?...”

„Fuga-fuga la redute
Că vin ceilalți la atac!...”
„Te-a lovit în frunte? Du-te!...”
„Haidem, cu zăpadă!...” „Uraaa!...”
„Înc' un cocoloș de-a-dura!...”
— Nimănui nu-i tace gura
„M-a lovit... acum, — ce fac?!...”

„Haideți fraților! 'nainte!...”
„Înainte la dușman!...”
Ce mai luptă, Doamne Sfinte!
Bulgării prin aer zboară,
La redute se doboară, —
Încât, — pacea nu coboară
Decât noaptea, pe maidan!...

Măgarii...

Un măgar bătrân și mare
O pornise la plimbare
Neducând nimic
Pe spinarea lui gălbuie.
Cum pășea gândind că nu e
Greu înaltul dâmb să-l suie,
Se-ntâlni pe cărăruie
C-un măgar mai mic...

Frânt de greutatea mare
Ce-n desagi avea-n spinare,
Bietul măgăruș —
Vru să treacă înainte;
Și, pășind cu luare-aminte
Îngână vreo trei cuvinte
Și-l rugă umil, fierbinte
Ca să-i ierte-acuși

Îndrăzneală fără seamăn, —
Dar, cum treburile-l cheamă-n
Satu-apropiat,
Și-i grăbit nevoie-mare
Ca-nainte de-nserare
Să ajungă, și cum are
O povară grea cu care
Mi l-a încărcat

Un stăpân hain, — să-l lase
Ca să treacă-ntâi... Umblase
Mult, și-i era greu —
Însă... cin-să-l înțeleagă?
Din urechi dând, ca s-o... dreagă —
Îi răspunse: „Nu pot dragă!
Sunt și eu grăbit, — nu șagă!...
Fă loc, să trec eu!...”

Mormăind ca pentru sine:
„Ce obraznic! nu-i rușine!...”
Și-apoi, tare, iar:
„Dă-te-n lături pocitură,
Necrescut și rău de gură!...”
Cum văzu că nu se-ndură
Și că vorbele lui fură
Toate în zadar, —

Măgărușul, mai cu minte,
Îl lăsă pe el-nainte
Și-i grăi apoi:
„Că n-avuși pic de-ndurare
Nu e lucru de mirare
Ba chiar foarte drept îmi pare
Pentru că... măgar mai mare
Tu ești, din noi doi!...”

Nedumerire...

Iarnă s-a-nșirat cu iarnă,
Fulgi porniră să se-aștearnă
Albi, pe trist pământ, —
Anii-n rostogol trecură,
Florile se prefăcură
Numai praf și scrum și zgură,
— Aripa s-a frânt!...

Spune-mi, micule, și mie
Ce durere timpurie
Simt din nou mijind,
Când aud cum trece iară
Cârdul de copii, în seară,
Înălțând cu voce clară
Vechiul blând colind?!....

Dar de Crăciun

Ninge, —și e-n toiul iernii...
Prin văzduh plutesc vecernii, —
Seara și-a lăsat
Vălul des, tot mai aproape —
Somnu-ți râde sub pleoape,
Și, curând cădea-vor grele
Ca s-ascundă două stele
Ce-au întârziat...

Va veni în astă noapte
— Numai cântec lin și șoapte —
Bunul Moș Crăciun
Cu o barbă lungă-lungă...
Când o fi la noi s-ajungă
Va fi străbătut tot satul:
— „E cuminte, bun, băiatul?”
— „Cum să nu! E bun

Și e blând, și e cuminte,
Să ni-l ții mereu, Prea Sfinte!”
— „Ei, ce vrea să-i dau?!”
Și scoțând din traista mare
Daruri pentru fiecare
Te va întreba pe tine
Dacă nu l-ar da mai bine
Celor care n-au...

„Doamne“, tu îi vei răspunde
„Tu, care te duci oriunde
Înfloresc virtuți, —
Împărțind ajutorare
Celor slabi, și alinare, —
Du-l în seara asta sfântă
Celor care se frământă
Slabi, umili, tăcuți...

În bordeiul rece-n care
Fără foc, fără mâncare
Doi copii cumiți
Spun o rugă și se-nchină
Și se culcă fără cină, —
Du-le darurile-aceste
Că tu știi ce jalnic este
Să nu ai părinți!...”

Ninge... Cresc mereu troiene...
Dormi cu visele pe gene...
Moș Crăciun s-a dus...
În bordeiul unde-orfanii
Simt un tainic foc, sărmanii,
Lângă trupuri vlăguite,
— Inimi mici, neprihănite —
Pe aripi nebănuite
Coboră Iisus!...

Tristeți și gânduri

...Micule ca niciodată
O văpaie minunată
— Fulger alb și viu —
În privire ți se-aprinse,
Grea tristețe te cuprinse,
Și din ochi-ți se prelinse
Pârâiaș de griji desprinse
Molcom, — argintiu...

Vorba-nceată, blândă, 'n care
Îți grăise mama-mare
De-un copil, — Iisus —
Ți-a trezit iubirea sfântă
Înflorind simțiri ce-avântă;
Gânduri, stoluri, te frământă
Și ca-n vis auzi cum cântă
Îngerii, pe sus...

Când de-a lungul vieții tale
Spini vei întâlni în cale
Fii ca El de blând —
Rupe a ispitei plasă,
Iartă celor ce te-apasă,
Și din ce-i avea la masă
Tu gândește-te de-i lasă
Fratelui flămând...

Vezi? ești încă mic, și nu e
Bine ca să ți se spuie
Cum urcăm de greu
Drumul șerpuit, — viața!
Azi, când caldă, dimineața
În lumini îți scaldă fața —
Cum s-o-ntunecăm cu ceața
Grijilor?... Mereu

Vei avea să lupți cu ele,
Și sub ceruri fără stele
Mult vei rătăci —
Călător într-o pustie,
Frunză dusă-n vijelie,
Sângerând din răni o mie,
Cu nădejdi ce în vecie
Doar nădejdi vor fi...

Și când anii ca o clipă
Cu păreri de rău pe-aripă
Sprinteni s-or fi dus —
Tu îți vei aduce-aminte
Frământat de gânduri sfinte,
— De-aste searbede cuvinte,
De când tu, copil cuminte,
Îl iubeai pe-Iisus!...

După Anul Nou

Alt an... alte visuri... altă
Cale grea, — și alt noroc...
Trec copii vioi pe stradă:
Parcă-s oameni de zăpadă...
Nu vezi tu pe coasta-naltă
Săniuțele cum saltă?
Lasă gândurile baltă
Și te du la joc...

...Spune: „Doamne! Sfânt Părinte
Fă ca noul an
Pace și belșug s-aducă!...
Mâna ta care usucă
Lacrimile-n clipe sfinte, —
Să coboare blândă... Minte
Dă-ne, ca să ne-alinte
Sufletul sărman!...”

Și mai vezi să nu mai fie
Oameni răi... Să faci
Inimile să tresalte
După gânduri mai înalte, —
Pretutindeni bucurie
Și — spre mare slavă Ție —
Nici orfani să nu mai fie
Nici copii săracii!...”

FABULE

Întâmplare cu tâlc

Într-o țară-n care greul
Îl ducea-n spinare leul
— Bun și drept stăpân, —
Un măgar cu pielea groasă
Strânse oaste numeroasă
Peste care — nemiloasă,
Puse oaia cea mițoasă, —
Și-un vulpoi bătrân!...

Și, — așa, — cu mâna goală,
Au stârnit o grea răscoală:
Gâze bâzâind,
Iepuri, găște supărate,
Bufnițe întunecate,
Câini, maimuțe învățate,
Broaște verzi și bucălate,
Strânsu-s-au pe rând, —

Elefanți, țânțari, țapi sprinteni,
Mândri cocoșei cu pinteni, —
Un arici și-un lup —
— Pentru ce pricină oare?
Pentru că un trântor care
Nu mai capătă mâncare,
Începuse-o ceartă mare
Cu întregul stup!...

„Vrem dreptate! Vrem dreptate:
Alte legi mai luminate —
Și alt trai de-acum!...”
Și, pe leu mi-l izgoniră,
Alte slujbe întocmiră,
Din merinde împărțiră
— Însă certuri se iviră
Nu se știe cum!...

Unii spun că se luară
Pentru că cei mari mâncară
Nu cât un țânțar
Ci cât gâzele cu toate!...
Un muscoid spunea: „Se poate?!
Noi că suntem... delicate,
Abia lingem din bucate
Pe când un măgar

Nu-i sătul nici cu o claie!“
Și, porni o hărmălaie
Cum n-a fost nicicând —
Iar în marea-nvălmășeală
Vulpea, lupul, — din greșeală
Păsări, iepuri, oi, mâncară
C-a fost jale mare-n țară...

Povață:
Când în patime se scurmă, —
Tot cei slabi plătesc la urmă!...

Cocostârcul și vulpea

Într-o țarină arată,
Un vulpoi bătrân, odată,
Cum mergea de zor —
Întâlni din întâmplare
Cocostârcul — boier mare
Cu cioc roș și aripi, — care
Gânditor, privea în zare,
Stând într-un picior...

„Tii!... ce abătut ești, frate!”
Zise, și-l bătu pe spate,
„Ce ți s-a-ntâmpat?
Pe cinci galbeni fac prinsoare
Că ceva ascuns te doare!
Haide! Spune-mi frățioare:
Ți-i bolnavă barza oare?
Ori ești încurcat

Că se trece primăvara?...“
„Asta de mi-ar fi povara
Eu n-aș spune cârc“ —
Îi răspunse — „Cine știe
Câte griji or să mai vie
Peste capul meu, bădie!
Vezi? De pildă dintr-o mie,
Nici un cocostârc

Nu e vânător ca mine —
Deși toți prin țări străine
Colindat-am mult...
Totuși, — lumea recunoaște:
Mare nenoroc mă paște!
Eu, aproape de la Paște
N-a fost chip să dau de ... broaște..."
— „Greu mi-e să ascult

Dureroasa ta poveste!
Și, desigur că nu este
Lucru mai grozav
Ca stomacul!" — vulpea spuse
„Tata bietul, care fuse
Necăjit de-o veche tuse —
Îmi spunea ades că nu se
Simte mai bolnav

Ca atunci când nu mănâncă...
Îmi aduc aminte încă,
Supărat ce-a fost
Într-o zi: strânsese-n brațe
Gâște, curci, găini și rațe —
Și... erau să mi-l înhațe!...
Se ținea de boroboațe
Ca să-și facă rost

De-ale gurii... O! săracul
Cum își îngrijea stomacul
Și de câte ori
Pentr-o rată sau o curcă
N-a avut destul de furcă!...
Știi, — ca omul — Când se-ncurcă
Cu dulăii... Dar îți jur că
Nu era picior

Ca al lui de tare-n fugă...“
— „Dragul meu, — ți-aș face-o rugă“
Spuse plictisit
Cocostârcul — „mi se pare
Că în lumea asta mare,
Precum spui și tu, — nu are
Nimeni mai de preț chemare,
Ca, neconținut

Să alerge după hrană...
Dar, de unde?...“ Cu vicleană
Voce, i-a răspuns
Prefăcându-se, vulpoiul:
„Văd acum, că ești în toiul
Grijiilor!... să-ți spun: convoiul
Broaștelor, e prin noroiul
Bălților, ascuns!

Dac-ai vrea să mergi cu mine
— Gata sunt să-ți fac un bine —
Că eu știu un loc
Unde-i rost de vânătoare!
Știi ceva? Ia-ți barza, care
Caută și ea mâncare —
Și, — să facem o plimbare!...
Eu pui laba-n foc

Că nici n-o să-ți vină-a crede!...
Cât cuprinzi în ochi, se vede
Stuh și păpuriș —
Iar pe maluri adunate
Mii de broaște buclăte
Care vin pe înserate
Ca să cânte-n cor... Tu frate,
Te cobori, furiș,

Cu nevasta după tine, —
Socotești când e mai bine
— Că te știu eu, hoț, —
Și te-arunci spre mal din apă:
Ba, — cum n-o să prea încapă
Totu'n voi, — ce-ar fi să-nceapă
Barza ta negoț

Cu broscuțele vândute?
Ce mai de câștiguri, — frate, —
Și ce trai! ce trai!!!...“
Cocostârcu, 'n repezeală
Mai să-i vie ameteală:
Începu, plin de sfială
Ca să-și facă socoteală:
— „O! ar fi ca-n rai!...”

Și, de pofa de câștiguri
Tremura ca prins de friguri...
— „Scumpul meu vulpoi“
Spuse-apoi, — „nu am cuvinte
Ca să-ți mulțumesc... Dar cin-te
Poate răsplăti? Țin minte
Că mereu ca un părinte
Fost-ai tu cu noi!...”

Dar să mergem!... Pentru asta
Mă reped să-mi iau nevasta
Și pornim tustrei...“
Își făcu vânt cu piciorul
Și-ntr-o clipă-și luă zborul
În văzduh pluti ca norul...
„Multă vreme dus-am dorul
Fără să știu ce-i

O mâncare cum se cade!
Hei! dar ce vânat îmi cade!...“
Cu lăuntric glas
Își spunea vulpoiul care
Lingea botu-n așteptare,
Și-l privea cu-nfrigurare
Depărtându-se în zare: —
„Nici un pic nu las!...“

Mult n-a trebuit s-aștepte
Căci, când fu din nou să-ndrepte
Ochii către cer
Îi zări venind în goană...
Vocea-i plină de prihană
Îi întâmpină vicleană:
„Sărut mâinile cucoană!
Prea supus vă cer

Iertăciuni de oboseală!...
Îmi făcusem socoteală
Că e cam târziu, —
Altfel, vă ieșeam-nainte!...
Dar, poftiți!... e mai cuminte
Ca să coborâți!... Aminte
V-aș aduce-n trei cuvinte
Despre tot ce știu

Și ne-am chibzui din vreme
Ca să n-avem a ne teme
Că uitând cumva
Cum e locul, stuhul, lacul,
Să dea greș întreg atacul!...“
Și, încet-încet, săracul
Cocostârc, cărui stomacul
Hrană îi cerea, —

Lin se coborî pe-aripe...
... După două sau trei clipe
Au plecat glumind —
Cocostârcul, barza (care
Era albă și mai mare)
Și vulpoiul, — pe-o cărare
Înspre bălți, la vânătoare...
Se gândeau cu jind

La vânatul lor de... broaște!
Hei! dar cine mi-l cunoaște
Pe jupân vulpoi —
A ghicit ce vru vicleanul!...
Tot mințindu-i cu toptanul
Mi i-a rătăcit în lanul
Des, de păpușoi, —

Și mi i-a mâncat, spre seară...

.....
Deseori se întâmplară
Fapte de-acest fel,
Și-ntre noi: ca să te-nșele
Cei vicleni și vechi în rele
Oriunde-or să te-ntâlnească
Gata-s să-ți făgăduiască
Câte-n lună și în stele —
— Tu, de vrei să-ți meargă bine
N-asculta de orișicine,
Și — să nu cați, pasămite,
Nici câștiguri nemuncite,
C-o pățești ca el!...

Măgarul și dulăul

Un măgar dintre cei care
N-au avut altă chemare
Pe pământ, decât
La păscut să ducă turma
Ce pășea umilă-n urma
Lui, — pe câmp, pe deal și-n vale,
De-obicei găsea cu cale
— Cum mergea greoi, agale,
Copleșit de-urât,

Stând de vorbă cu vreo oaie
Despre iarbă, despre ploaie
Sau despre ciobani, —
Neamu-n slavă să-și ridice!...
„Despre-un unchi al meu se zice“
— Spunea el unui berbec —
„Că putere-avea cât zecel!...
Când avea trei ani,

Cam nemulțumit cu fânul —
Și-a bătut în draci stăpânul
Și-a plecat, cântând,
După altă meserie!...
Își făcuse-o cizmărie
Într-un sat, — și strânse-avere!
Îngroziți de-a lui putere
L-au ales... primar, — măi vere!...“
Și, berbecul blând

Clătina din cap: „aşa e!...”
Câinii — (erau mulți: o droaie!)
Nu-l mai ascultau —
Că-l știau bun de minciună...
Dar el nu-nceta să spună
Cui putea, că-l de neam mare, —
C-are rude gospodare, —
Și-un nepot, cu-atâta stare
Cât cinci sate n-au!...

Ajunsesse de pomină...
Dar cu firea lui blajină
De măgar sadea —
El, în loc să se îndrepte
Arătând cât de-nțelept e
Și... de viță (pe dreptate!)
Singur socotea că toate
Vor fi chiar adevărate!...
Baciul de-l vedea

Că rămâne mai la coadă, —
Bănuind c-ar vrea să roadă
Din salcâmi, pe drum,
Sau că face pe... ciocolul
Părăsind semeț convoiul, —
Își lovea ades măgarul
Cu nulaua sau cu parul,
Și trăgea în el cu carul
Făr' să cate cum!...

Într-o zi, ca prin minune,
Cum venea de la pășune
Dete de-un dulău,
Care avea chef s-asculte
Toate vorbele lui multe...
Începu cu voce tare:
„Ce plăcere! salutare!
Sunt vreo două luni, îmi pare,
De când frate-tău

Îmi spunea că n-o duci bine —
Cu ciobanii, și că-ți vine
Să-ți iei lumea'n cap!
Se zvonise pe la stână
C-ai de gând să mai stai până
La Crăciun!... Păi, nu-i de șagă:
Căutam de-o lună-ntreagă
Un prilej, pe care, dragă,
Nu vreau să-l mai scap!

Vreau să-ți spun, — cu-alte cuvinte, —
La ce faci să iei aminte
Bine ca să ieși!
Uite, — eu de pildă: nu e
Nimenia care să spuie
C-am făcut cumva păcate —
Tocmai pentru că la toate
Judec... Fă pe cât se poate
Ca să nu dai greș!...

Și-apoi, deh! din întâmplare
Eu mai sunt și de neam mare
Și, la un aman
Sare-o rudă de m-ajută!...
Frați și veri am peste-o sută!
Dar tu, ce ești? Rob pe-o pâine,
Tu trăiești de azi pe mâine —
Un mocan, — mă rog! — un câine
Slugă la cioban!..."

Amărât, dulăul spuse:
„Drept e, că odată fuse
Vorba ca să plec, —
Dar m-am răzgândit: la stână
M-am născut, — și vreau ca până
Mi-oi da sufletul, aice
Să trăiesc... De-mi cată price

Baciul, — eu ascult ce-mi zice
Și înghit în sec!...”

— „Foarte bine faci! Iau seamă
Că aceea ce se cheamă
Umilintă, — ai!
Ea e bună: la nevoie
Intri orișicui în voie!
Uite, — vezi? eu bunăoară
Că-s pe oi stăpân de-o vară
Le mai cert, le fac de-ocară...
Însă ele, scai,

Toată turma, după mine, —
Oriunde mă duc... Ei, bine,
Față de cei mari
Sunt și eu umil, — că baciul
Umblă-adesea cu gârbaciul
Cu nuiăua sau cu parul...”
Câinele privi măgarul
Și-i răspunse: „Dacă harul
Celor mari și tari

Doar așa se cucerește, —
Ești măgar deștept, firește!...
Dar, greșești, socot,
Când...” — „Dar asta-i îndrăzneală
Să-mi spui tu că fac greșeală!...
Eu mă port cum vreau! Știința
Mea îmi dă oricând puțința
Să-mi conduc cum vreau ființa!...
Iară tu, cu tot

Neamul tău câinesc, mai bine
Ați căta nițel la mine,
Să-nvățați ceva —
Că de nu, vă râd ciobanii!

Eu, deși stau cu țăranii
Sunt de viță mai aleasă!...
E-he-hei! măgar de... rasă!
Iar pe ce știi tu de-acasă,
Nu dau o para!..."

Dar, plin de seninătate
I-a răspuns dulăul: „Poate
Că vei fi de neam —
Însă uiți din întâmplare
Că deși ești așa mare
Turma ta rămâne turmă!...
Că puterea ta se curmă
Când oița cea din urmă
Va avea un dram

Din aceea ce e minte!...
Toate asprele-ți cuvinte
Dovedesc că n-ai
Nicidecum obișnuința
Să-ți arăți recunoștința
Față de mulți alți ca mine,
Bieți dulăi, — robi, — slugi senine,
Ce veghează pentru tine
Ducând trudnic trai!...

Că te lauzi, nu-i mirare!
Așa-s unii: de-ngâmfare
Măguliți tresar —
Și se fac că iau sub pază
Turma care îi urmează,
Însă, — uită fiecare
Că doar oi într-însa are,
Că, — deși se crede mare
E un biet... măgar!..."

BĂIEȚII MOȘULUI

Băieții moșului...

I

...Cic-au fost, de mult, odată,
Într-o țară-ndepărtată —
Cam pe vremea când
Sfântul Petru cu Prea Sfântul
Străbăteau pe jos pământul,
Doi bătrâni: un moș și-o babă
Oameni harnici și de treabă
Ce trăiau într-o cocioabă
Ne-ncetat cătând

Să înalțe-n chip cucernic
Rugi spre cel Atotputernic...
Obosiți de ani
Așteptau cuvioasa vreme
Domnul, sus în cer să-i chemel...
Dragostea, seninătatea
Liniștea și bunătatea
Le-ndulceau singurătatea!...
Nu doreau nici bani

Nici vreo altă bogăție!...
Ei ar fi putut să fie
Oameni fericiți,
Dacă le-ar fi dat Prea Sfântul
Ca sub acoperământul
Lor umil, să crească fete
Sau flăcăi cu negre plete

Zilele să le desfete!
Se-nchinau smeriți:

„Doamne, — bunule Părinte!
Te rugăm de tot fierbinte:
Fii îndurător —
Ia aminte ruga noastră
Și-n viața-ne sihastră
Varsă-ți harurile Tele
Sprijin bătrâneții grele:
Dintre-a Tale toate cele —
Dă-ne un fecior!...

Facă voia Ta minune:
Glasuri limpezi să răsunе
Ziua, în bordei, —
Dă-ne, Doamne, o ființă
Să ți-o creștem în credință!...
Robi cu inima umilă
Adăstăm cereasca milă:
Un copil sau o copilă!...
Că Tu, dacă vrei,

Faci să înflorească glia,
Veșnicii îți duc solia
Și Te prea măresc —
Sori răsar în zări pe dată
Și apun la voia-ți, Tată!...“
Dumnezeu ce-aude toate
Și în cartea lui socoate
Fapte bune și păcate, —
Stând în tron ceresc,

Rugămintea le-o-nțelese
Și schimbat în om purcese
Coborând de sus
Cu Sân-Petru după dânsul...

Vrea să le aline plânsul
Dar să-i puie la-ncercare
Ca să vadă cât de mare
Li-e credința... Pe-o cărare
La moșnegi s-au dus

Și, în faptul serii, — iată:
Doi drumeți străini s-arată
Adăpost cătând;
După haine și cătare
Ei veneau din depărtare:
Praful de-un deget pe veșminte
Și noroi pe-ncălțăminte...
Moșul le ieși-nainte
Ușa deschizând:

— „Bucuros de oaspeți, tată?...“

— „Cum să nu! poftiți!“ și-ndată
S-așezară toți

Împrejurul mesei puse:
Lapte proaspăt-fierto s-aduse
Și — din palme cât ai bate
Pe ștergarele curate
Ca de aur, răsturnate,
Mari ca niște roți

Două mămăligi se-iviră...
Mai vorbiră ce vorbiră
— Baba în răstimp
Mai aduse brânză, sare,
Unt și... „Ia luați!... Poftă mare!...“
Dumnezeu, se înțelege,
Că mânca cu Petru-n lege,
Îmbucând fără-a alege...
Foamea, ca un ghimp

Li-era tot mai ne-mpăcată:
Isprăvind mâncarea toată
Moșu-a mai adus
Și pastramă afumată...
După ce a fost mâncată,
Mai cătă ceva merinde
— Masă mare se întinde:
Alte feluri aburinde
Rând pe rând au pus, —

Ba, — au dat gata slănina —
Deșertară și făina
În ceaun, încât
S-au trezit mai înspre seară
Că din tot ce-aveau din vară
Nici de leac nu rămăsese...
Să fi fost treizeci de mese,
Colea, — cu mâncări alese, —
Le sfârșeau, atât

De flămânzi erau drumeții...
Baba și moșneagul, bieții
Le-ar fi dat mereu —
Dar în mijlocul pădurii
Cum să cumperi de-ale gurii?...
Și-apoi, — nici n-aveau de unde!...
— „Vezi bordeiul ăsta? Scund e
Dar în el comori ascunde!...”
Spuse Dumnezeu.

„Petre: amândoi bătrânii
Mi-ndulciră gustul pâinii
Și, mi-au dovedit
Că sunt încă oameni care
Buni și blânzi, cu suflet mare,
Au și milă și iubire!...
Vreau s-aduc la-ndeplinire

Ruga lor! Să le dau știre
Că am poruncit

Ca să aibe doi fii harnici;
Și, pre cât au fost de darnici
Fi-voi eu cu ei!...
Soare-n casă, foc în vetre
— Adevăr grăiescu-ți, Petre —
Din belșug le-oi da!... Putere,
Sănătate, minte, avere, —
Oricât, — orișice mi-ar cere!
Ca pe fiii mei

O să-i țiiu, fără prihană!...
Uite: s-au lipsit de hrană
Și ne-au ospătat
Doi bătrâni, — inimi curate!
Mântuiți sunt de păcate!
Și-adevăr, din nou spun ție
Dup-a vieții grea pustie
Veșnica-mi împărăție
Fi-vor câștigat!..."

Și grăi cu voce tare:
„Înainte de plecare
Vreau ca să ne spui
Ce răsplată să-ți dăm, bade?
Ai fost tare cumsecade —
Ne-ai poftit la tine-n casă, —
Adăpost ne-ai dat, și masă, —
Vrei cinci pungi cu galbeni?...“
„Lasă“,

Spuse moșul, — „Cui

Îi poți răsplăti-omenia?
Mi-am făcut doar datoria!
Căci, — străine drag
Ce să fac eu cu parale?

Mergi cu Domnul bună cale,
Și de-ți mai veni vreodată
Fie binecuvântată
Clipa-n care și-altădată
Mi-ți călca pe prag!...

— „Vorba bună, la plecare
Dulce gust de miere are“,
Domnul i-a răspuns —
„Și-ți citesc în ochi moșnege
Că ești iubitor de lege —
Că ții datina străbună!
Sufletu-ți a prins să-mi spună
Câte fapte încunună
Crezul tău ascuns!...”

Dar, vrei să-mi destăinui care
Ți-e dorința cea mai mare — ?!
Poate ți-o-implinesc!...”
— Măsurându-l cu privirea
I-a răspuns: „Te-ntreci cu firea!
Oricâți bani ai tu străine
Nu poți face pentru mine
Nici un lucru, nici un bine!...
Tatăl nostr' ceresc —

Singur El, e-n stare ca să
Ia povara ce m-apasă,
Nesecatu-mi dor, —
Numai Domnul care poate
Rândui de toți și toatel!...
Ruga mea spre el se-ndreaptă:
De la voia-l înțeleaptă
Bătrânețea mea așteaptă
Sprijin, — un fecior!...”

— „Bine“, Dumnezeu îi zise
Încercându-l — „pare-mi-se
Că ești credincios
Și la rugă foarte harnic!
Dar nu vezi că e zadarnic!
Dumnezeu, cât e de mare,
Griji și treburi multe are!
Cum să-ți dea ascultare
Chiar de-l rogi frumos?...

Stând în cer, pe tot înaltul,
Ba de unul, ba de altul
Uită, — că sunt mulți
Oamenii... Ce crezi, sărmane?!
Dintre-atâtea lighioane
Care bâzâie vreo rugă,
Sau o cântă, sau o-ndrugă,
Sau o spun, așa, — în fugă, —
Ce pricepi de-ascuți?!...

De m-ai asculta, ți-aș spune:
Lasă-te de rugăciune!...“
Bietul de moșneag
Făcând ochii mari, răspunse:
„Ca o suliță străpunse
Vorba-ți, pieptul meu, străinel!...
Cu povețele-ți haine
Vrei să năruiești în mine
Tot ce mi-e mai drag!...

Dar credința mea-i de stâncă!
Și de mi-ar fi viața încă
Zece veacuri, eu
Nu m-aș îndoi o clipă
Că pe-a stelelor risipă
Dintr-o zare-n altă zare,
Plin de milă și-ndurare, —

Nevăzut stăpân, dar mare, —
Este Dumnezeu!...”

Și... te uită: dintr-odată
Vocea Domnului schimbată
S-auzi — ușor —
Iar drumeții, — nicăierea...
„Împlinească-ți-se vrerea!...
Crezul tău cel fără pată
Bucură-te de răsplată!...
Măine-n zori de zi ești tată:
Caută-n pridvor

Darul meu ceresc: găsește-i,
Cuvioși ca tine crește-i
Până vor fi mari —
Dă-le dragoste de viață
Și cu caldă ta povață
Fă-i viteji și plini de minte...
Dar să iei mereu aminte
L-ale mele sfaturi sfinte,
Că ani grei și-amari

Voi lăsa-n cetăți și sate, —
Căci de negrele păcate
Și de făr' de legi
Geme lumea-n suferință...
Întărește-i în credință,
Slugi umile să-mi rămână!...”
Moșu-ngenunche-n țărână
Închinându-se: „Stăpână
Peste domni și regi,

Și pe tot al lumii-aceste
Voia ta, — o, Doamne, — este!...
Iartă de cumva
Am mănjit cu gând de tină
Orbitoarea ta lumină!

Mintea-mi slabă și beteagă
Nu putea să înțeleagă
Strălucirea ta întreagă, —
Bunătatea ta!...

Fi-voi ca și înainte
Robul tău plecat, Prea Sfinte!
Al vieții spin
Nu mă va-nturna din cale...
Iar copiii-mi, Slăvii Tale
Îi voi face să slujească
Și mereu să preamărească
Îndurarea ta cerească,
Mila ta!... Amin!!!..."

II

...Bucuros la culme, — plin de
 Simțământul ce cuprinde
 Sufletul senin
 Când își știe fapta bună —
 Moșul încerca să-și spună
 Pentru ce pricini anume
 Pe-al pierzării grele drum e
 Rătăcită-ntreaga lume...
 Stoluri, gânduri vin

Răscolindu-l fără milă;
 Fără crez trăiești în silă,
 Dormi, mănânci sau bei, —
 Dar, când ai un țel-nainte,
 O credință-n cele sfinte,
 Te înalți pe-aripi vrăjite
 Până-n zări nebănuite,
 Care-n anii grei

Te descarcă de povară...
 Ca o pasăre ușoară
 În văzduh plutești:
 Gândul — limpede izvoare,
 Mîntea — cald mănunchi de soare!
 Deși mort de oboseală
 Tot făcându-și socoteală
 Alte frământări, năvală
 L-au cuprins... Firești

Îi păreau atâtea rele
 Că — gîndea — de-ar fi să spele
 Tot ce e păcat,
 Mări și râuri n-ar ajunge!...
 În zadar câtă s-alunge
 Zbuciumul, și să adoarmă:

Vedea lumea cum se darmă,
Cum fac dracii roșii larmă
Și, în danț spurcat

Sar cu furci, scuipând pucioasă...
O mulțime păcătoasă
În cazane mari
Clocotea, fierbând în smoală...
Prins de friguri ca de-o boală,
Moșul se zbătu, săracul,
— Noaptea îi păru cât veacul —
Nicăieri nu era leacul...
Diavolii, din cari

Unii stau ascunși în noapte —
Tăinuiau vorbind în șoapte
Și, din când în când
Hohoteau, rânjind amarnic!...
Moșul se-nchină: zadarnic
Se ruga să-l prindă somnul!
Presimțea că nici un om nu-l
Laudă-ndeajuns pre Domnul
Care-i bun și blând...

Scuturat de toți florii
— Când mijeau departe, zorii —
Ars, sări din pat —
Își trezi din somn bătrâna
Și la ochi își duse mâna:
Heruvimi cântau pe-aproape
Pe-ale aerului ape,
Și, cât în priviri încape
Iată: adunat

Mult bănet, și pietre scumpe!...
Ei erau stăpâni acum pe
Un castel vestit —
Cu cleștare ca-n poveste,

Cu podoabe la ferestre, —
Cu sofale de mătăasă, —
Robi care slujeau la masă!...
...,Prea umila voastră casă
Domnu-a poruncit

Ne-ntrecut palat să fie!
Cea mai mare bogăție
Veți găsi în el!... —
S-auzea cântând... Priviră
Și, uimiți, descoperiră
Noi comori, ca-n basme: toate
Aurite, argintate, —
Mari grămezi de nestemate, —
Scule, fel de fel!...

Din pădure se făcuse
O grădină-așa cum nu se
Pomenise-a fi, —
Pomi cu fructe pârguite,
Brazde-ntinse înflorite —
Fluturi în culori aprinse
Cu aripile destinse
Pe cărări de floare ninse
Se jucau zglobii, —

Păsări ciripeau voioase, —
Și sclipea-n lumini frumoase
Apa, la fântâni,
Răsfățându-se în soare...
Iar miresme dulci de floare
Legănate-ncet de vântul
Care mângâia pământul
Adiau ușor... Da Sfântul
Celor doi bătrâni

Cea mai darnică răsplată...:
În pridvorul de-altădată
Doi copii zâmbeau:
Feți frumoși și plini de vrajă!
Îngeri le stăteau de strajă, —
Aveau păr muiat în soare,
Și... volnici nevoie mare
În ușoara legănare
Duși de vis, dormeau....

III

Copleșiți de bucurie
„În de-a pururi slavă Ție!...”
Se-nchinau, plângând —
„Tu ne ești de sprijin, Doamne!
Numărăm optzeci de toamne, —
Și-n restriștea bătrâneții
Când e grea povara vieții —
Suntem toți, cum sunt drumeții,
Obosiți, umblând

Și-așteptând sfârșit de cale!...
Robi atotputinței tale,
Din lumina ta
Ne împărtășim cu sete!
Tu ai vrut să ne desfete
Sufletul, — odrasle: două,
Ale Tale-s amândouă!
De-acum dă-ne, lor și nouă
Ocrotirea Ta,

Și, neprihăniți ne ține,
Credincioși, cum se cuvine...”
Coborând ușor
O lumină-n valuri calde
Prinse-n aur viu să scalde
Chipurile-ncărunțite, —
Și, țesând pe nesimțite
Două cercuri potrivite —
Se treziră-mpodobite
Creștetele lor...

IV

...Și s-a dus în lume vestea,
C-au aflat de toate-acestea
Cele patru zări, —
Și veneau din țări vecine
Caravanele străine,
Din ținuturi neștiute
Pe cărări necunoscute
Umblând zile, zeci și sute, —
De prin depărtări

Străbătând și munți și ape...
Nimeni nu voia să scape
Un prilej vestit
De-a vedea cum răsplătește
Dumnezeu, când îl slujește
Omul, credincios... Călare, —
Sau adăpostiți în care, —
Sau pe jos, în furnicare, —
Șir neconținut —

Toți se îndreptau, grămadă,
Darul Domnului să-l vadă...
S-a aflat atunci
— Cel puțin așa se spune —
Că uimiți de-așa minune,
Toți și-ar fi-ntărit credința
Lăudând atotputința
Tatălui ceresc... Dorința
De-a vedea pe prunci

Se mărise, — din pricină
Că erau rupți din lumină,
Mândri de nespun, —
Și, precum se povestește
Într-un an câți alții-ar crește,

Ei creșteau pe săptămână...
Când strângeau piatra în mână
Storceau apă de fântână, —
Când zvârleau în sus

Buzduganele de-aramă
Luna-ngălbenea de teamă,
Cerul bubuia,
Și-ngrozit, pâlind a moarte
Șoarele se da deoparte...

.....
...Seara, — 'nalți și lați în spete, —
Dârji, frumoși, neprihăniți, —
Doi flăcăi cu negre plete
La icoana din perete
Se rugau smeriți...

V

...Și-ntr-o zi și-au spus voinicii:

„Rostul nostru oare aici-i?”

Sau aiurea e?...“

Ca doi frați se chibzuiră

Și, târziu, tăcuți, porniră

La bătrâni, în bățatură:

„Prea iubiți părinți — făcură —

Gânduri multe ne bătură

Și-am găsit că, deh!,

Stăm degeaba lângă casă!...

Inima nu prea ne lasă

Că ne sunteți dragi —

Și, v-am vrea tot împreună!

Dar veniră să ne spună

Călători din țări străine,

Că dacă pe-aici e bine —

Acolo-s numai suspine,

Oamenii-s iobagi,

Mor copiii fără hrană,

Și de văduva sărmană

Nicio grijă n-au —

Că din leagăn pruncul crește

Fără suflet, păgânește —

Că de neagra făr' de lege

Praf din tot ce fac s-alege —

Că doi zmei l-au prins pe rege, —

Că pe zi le dau

Blestematelor de fiare

Treizeci de feciori mâncare!...

Ba, — ni s-a mai spus

Că prin alte țări, departe,

Oamenii avură parte
De năpaste și mai grele, —
Că-s pe lume-atâtea rele
Încât stăpâniți de ele
Ei s-ar fi răpus

În războaie sângeroase...
Gândurile ni-s frumoase:
Uite, - amândoi
Am porni-n cetăți și sate
Ca să împărțim dreptate!
Am căta, cât stă-n putință,
Ca în fiecă ființă
Să însămânțăm credință, —
Să dăm țeluri noi,

Astfel ca de-acum să fie
Cât mai multă omenie!...
Dacă vă-nvoiți
Și ne-ngăduiți plecarea,
Dați și binecuvântarea
Voastră scumpă, — părintească,
Unde-om fi să ne-nsoțească!...“
Moșul prinse să grăiască:
„Fii mei iubiți,

Drag mi-i să ascult ce spuneți,
Dar mai drag mi-e că vă puneți
Într-un rând cu-acei
Ce spre bine se jertfiră
Și cu fapta lor mărură
Slava Lui — cerescul Tată!...
Fie binecuvântată
Calea voastră ne-ntinată!...
Domnul, fiii mei,

Să v-ajute, să vă-ndrume,
Să vă poarte pașii-n lume
Să vă dea ce vreți, —
— Nu cătați la noi că plângem,
Că la pieptul slab vă strângem,
— Duceți-vă! — căci ferice
E acela care zice:
«— Fericirea nu-i aice!...»
Nu uitați c-aveți

Sfântă, dar și grea menire...“
Și, bătrânii, cu iubire
Î-au îmbrățișat...

.....

Cu căciuli și cu sumane
Și cu două buzdugane, —
Cu desagii la spinare
Și cu câte-o ploscă mare, —
Hăt în codri, pe-o cărare,
Veseli, au plecat...

VI

...Heil... Trecură patru ore
De când molcom, Moș Grigore
Spune ne-ncetat...
Somnu-n mreje vă cuprinde,
Stol de visuri se desprinde
Și se duce-n legănare
Într-o țară mare-mare,
Țara basmelor în care
Mult am colindat...

V-ar mai spune încă moșu'
Cum pieri-mpăratul Roșu
Cel hain cumplit —
Și cum ispășiră răii
Faptele, când cu flăcări
Noștri, se-ntâlniră-n față...
Dar, se face dimineată, —
— Toți nepoții, mic și mare
Să se ducă la culcare:
Eu am isprăvit!...

CUPRINS

<i>George Silviu și literatura pentru copii (Prefață de Simion Bărbulescu)</i>	5
Flori și fluturi	19
Basmеle	23
Păpușica	25
Tu să nu plângi... ..	27
Noapte cu stele... ..	28
Fluturi... ..	29
De Paști	30
Necazuri, primăvara... ..	32
Cercul	33
Ariciul... ..	35
Griji... ..	37
Hoții, la liliesci... ..	39
Omul de zăpadă	41
Joc... ..	43
Înmormântare	44
Puiu și Grivei	46
De leagăn... ..	48
Tragedie după ploaie... ..	50
Toamnă	52
Soldați de plumb	53
Iarnă... ..	55
Tristețe	57
Ochii... ..	59
Înnoptare	60
Basm... ..	62
Cerșetorul	63
Mirare... ..	64
Paștele	66

Dimineața pe lac	68
Rugă de seară... ..	69
Primăvara în grădină... ..	71
Unui copil cuminte... ..	72
De Crăciun... ..	74
Primăvara... ..	76
Sfârșit de seară	77
Întâia zi de școală... ..	79
Flori... ..	81
Ion și Gheorghe	83
Melcul și Albina	86
Poveste de Crăciun	90
Jucării	95
Paștele	97
Lângă leagăn	98
Lume mică	99
Mai	101
Seara, la câmp	102
Sfârșit de toamnă	104
Soldatul de plumb	105
Teatru	107
De leagăn... ..	109
Cântec	111
Păpușica Mărioarei	113
Toamnă	114
Cu steaua... ..	115
Păpușile	116
Luptă	117
Măgarii... ..	118
Nedumerire... ..	120
Dar de Crăciun	121
Tristeți și gânduri	123
După Anul Nou	125
Fabule	127
Întâmplare cu tâlc	129
Cocostârcul și vulpea	131
Măgarul și dulăul	137
Băieții moșului	143
Băieții moșului... ..	145

Redactor: GHEORGHE BALA
Tehnoredactor: KLARA GALIUC
Procesare text: LORI ANTOANELA MICU

Bun de tipar: decembrie 1997
Coli de tipar: 10,5. Apărut: 1998

Redactor: GHEORGHE BALA
Tehnoredactor: KLARA GALUC
Procesare text: LORI ANTONIETA MICU

Bun de tipar decembrie 1997

Tipărit la **Tipografia EVEREST**

Tel: 01 / 324 56 89

ISBN 973-33-0328-3